

ARH Diss. B - 25751

*Tartu Riikliku Ülikooli Üldajaloo
Kateeder*

*Agraarreform Hiina Rahvavabariigis
aastail 1950-1953*

DIPLOMITÖÖ.

Mägi Eha

Tartus, 1959. a.

Sissejuhatus

Teine maailmasõda teravdas kapitalismi üldriisi. Saksamaa ja Jaapani kapituleerumine andis tugeva hoobi kapitalistlikele süsteemile ning muutis sotsialistliku levi ja kapitalistliku levi jõudude vahetorda. Teise maailmasõja järgsetel aastail kõrgenes imperialismilevi pidevalt, kuna mitmed Kagu- ja Kesk-Euroopa rahvad hülgasid kapitalistliku arengute ja läksid üle uuele arenguetapile - rahvademokraatiale.

Maailmaajaloo tähelepanuväärseimas sündmuses pärast Teist maailmasõda oli Hiina rahva võit sisselaaditud imperialistide üle. Hiina Rahva-vabariigi moodustamise päev 1. okt. 1949. a. on tähtsaks daatumiks Hiina rahva elus. Esmasordselt Hiina ajaloo võis Hiina astuda rohu maailma ette kui sõltumatu demokraatliku isevalitsusega riik. Oma olemasoleva isimestest päevadest lähtus uus riik-

gi välispoliitina sellest, et kindlustada ühtsust ja sõprust kogu maailmaga. Sellest ajast alates kaitses Hiina Rahvavabariik koos kogu maailmaga progressiivse inimkonnaga järjekindlalt rahu ja rahvusvahelist julgeolekut.

Hiina rahvas pidas paljude aastate jooksul kommunistliku partei juhtimisel võitlust vabaduse ja sõltumatuse eest, sotsiaalse võimuse ja õiguse vastu, sisemise reaktsiooni ja välisimperialistide vastu. Hiina rahva demokraatliku revolutsiooni võit välisimperialistide ja kuomintang'i reaktsioonilise režiimi üle, oli selle risa ja järjekindla võitluse tulemusena. Purustava löögi said feodaalid ja kompradoorid, kes olid paljude aastakümnete jooksul ameerika, inglise ja jaapani imperialistide agentuuriks ja sotsiaalses baasis.

Esmaordselt ajaloos võttis hiina rahvas kommunistliku partei juhtimisel võimuda võtte ja muutus oma moa täieõiguslikuks perekonnaks ning rajas riigi aluse rahva demokraatlikule diktatuurile. Seda viini juhtis töölisklass, kes tugines tööliste ja talupoegade liidule ning ühendas kõik demokraatlikud klassid ja Hiina vähemusrahvad.

Hiina revolutsiooni võit andis võimsa löögi kogu maailma imperialistlikele süsteemile ja oli tähtsaks pantooniks kapitalismi üldriisi edasisele teravnemisele. Välisriigid kaotasid hiiglasuure turu ja koloniasse odavate toorainete allika. See võit nõrgestas reaktsiooni, imperialismi ja sõjaohutajate leeri ning tugevdas rahu, demokraatia ja sotsialismileeri esotsas NSV Liiduga.

Hiina revolutsioonilised sündmused avaldasid suurt mõju kõikide koloniaalmaade vabastusvõitlusele. Aasia, Vaikse ookeani bassini ja kogu koloniaalmaade rahvaste rahvuslik-vabastusvõitlus tõusis uuele, tunduvalt kõrgemale astmele. Nad alustasid julgelt visamat võitlust imperialismi vastu. Hiina revolutsiooni kogemused olid neile õppetundideks, kuidas võidelda imperialismi ja sisemaise reaktsiooni vastu.

Hiina rahva es avanesid võimalused oma maa ümberkorralduseks ja tema muutmiseks agraarimaast industriaalmaaks. Hiina Kommunistlikule Parteile oli selge, et ilma fodaalsite ja poolfodaalsite suhete hävitamiseta ei ole võimalik vundlustada Hiina edasist arengut.

Kommunistid said aru, et feodaalne omandiõigus maale sünnitas militaristide aliki, tekitas sõjaliste kuberneride despotismi ja bürookraatliku ametnikkonna, taastas sajandite viisi Hiina ühendamist ja maa tootlike jõudude arendamist. Feodaalsed igandid võimaldasid imperialistlikel riikidel muuta Hiina poolkoloniaalseks maaks. Kommunistlik partei võttis arvesse seda, et võitlust feodaalse süsteemi vastu ei saa lahutada võitlusest poolkoloniaalse režiimi vastu, mis sünniti Hiinal peale möödunud sajandi 40. aastatest alates kapitalistlike riikide poolt.

Nagu märgitud, oli hiina rahvas saanud rahvademokraatliku riigi. Nüüd oli vaja võidelda selle riigi täieliku sõltumatuse ja iseseisvuse kindlustamiseks. Selleks tuli Hiinal viia oma rahvamajandus vastavale arengutasemele. Hiina Rahvabariigi es seisidki elukõige majanduslikud ümberkorraldused. Ümber tuli korraldada kogu senine poolkoloniaalne, feodaalsete iganditega põllumajandussüsteem, tuli arendada tööstust ja silmas pidada seda, et Hiina Rahvabariik peab muutuma esirindliku põllumajanduse

sega varustatud industriaalmaas. Nende põhi-
liste majandusharude kõrval tuli veel alustel
ümber korraldada ka kaubandus, transport ja
finantsüsteem. Sellega oli aga tarvis viia lö-
pule agraarrevolutsioon, kuna selle eduka test-
tamisest sõltus edasine maa industrialiseerimi-
ne.

Käsitlev töö „Agraarreform Hiina Rahva-
vabariigis aastail 1950-53“ käsitlebki probleeme, mis
on seotud Hiina põllumajanduse ümberkorral-
dustega. Töö koosneb kolmest peatükist. Esime-
ne peatükk käsitleb Hiina agraarsuhted enne
rahvademokraatliku revolutsiooni võitu. Ülevaa-
de on antud maaomandi küsimustest, klassi-
struktuurist külas, podraalse rendi vormidest
ja põllumajandusliku tootmise tasemest ning
Hiina elanikkonna põhimassi - talupoegade - elu-
tingimustest revolutsioonilises Hiinas.

Tuine peatükk selgitab, kuidas teostati Hi-
na Kommunistliku Partei juhtimisel revolutsi-
oonilised agraarid ümberkorraldused. Agraar-
suhte ümberkorraldus oli tõelises revolutsioo-
niks külas. Selle revolutsiooni isäraasus seisnes
selles, et ta toimus tingimustes, kus poliitili-
ke võim kuulus rahvale. Hiina Kommunist-

lik Partei ja Rahvaralitsus ei osutanud talu-
pörgadele mitte ainult täieliselt teostatud nende
võitluses mõistlike vastu, vaid juhtisid seda
võitlust. Lühidalt on käsitletud ka klassi-
võitluse küsimusi, kuigi kasutatud materjalides
oli pööratud sellele küsimusele vähe tähelepanu.

Töö riimases peatükis on ära toodud and-
med maareformi tulemuste kohta, uute põllu-
majandussuhete kujunemise kohta. Käsitletud lei-
ab ka klassistruktuuri küsimus ja diferentseer-
umisprotsessi küsimus pärast reformi. And-
meid on toodud ka põllumajandusliku too-
dangu taseme tõusu kohta ja on ära too-
dud selle põhjused.

Töö kirjutamisel on kasutatud V. I. Lenini
tööd „Kapitalismi arenemine Venemaal“ ja Hü-
na rahvarevolutsiooni juhi Mao Tse-tungi
töid, mis aitavad lahendada mitmeid põ-
hilise tähtsusega küsimusi

Allikmaterjalidest on kasutatud „Законога-
мерские акты Кумайской Народной Республи-
ки“, mis on eriti olulise tähtsusega ja „От-
развожение Кумайской Народной Республики“
ning „Мемория экономического развития Ку-
маи 1840-1948.“

Muu kasutatud kirjanduse hulgas võib mär-
kida N. A. Zamini tööd „Sotsiaalmajanduslikud
ümbekorraldused Hiina Rahvabariigis“¹ mil-
les on põhjalikult ja hästi esile toodud kü-
simused Hiina põllumajanduse reorganiseeri-
mise kohta. Puudusena võiks nimetada seda,
et liiga vähe on puudutatud klassivõitluse
küsimusi.

Rendisuhete ja rendivormide kohta on põh-
jalikult andmeid Tšeh Bo-da raamatus „Maa-
rendi põhijooned Hiinas“² ja E. Kovaljovi raama-
tus „Rent ja rendisuhetud Hiinas“³, kusjuures vii-
masel andmed on osaliselt vananenud, kuna
raamat on 1947.a. ilmunud. Ka žermašovi
„Volgus Hiina kohal“⁴ on vananenud; ta on kir-
jutatud populaarteaduslikus vormis ja põl-
lumajandusküsimusi on suhteliselt vähe käsit-
letud.

Töös on kasutatud rohkesti statistilisi ma-
terjale. Olulist tähtsust töö kirjutamisel omas ka
Pekingis kaks korda uus ilmunud venekeelne ajakiri
„Народный Кумай“, samuti ka ajakirjad „Bon-
rocki Ekonomika“ ja „Коммунизм“, milledele oli
küllaltki artikleid Hiina põllunduse kohta just
pärast agraarrevolutsiooni teostamist.

¹ N. A. Замин, Социально-экономические преобразования в сельском хозяйстве КНР. Москва, 1958.

² Чень Бо-да, Обзор земельной ренты в Китае. Москва 1952.

³ Е. Ковалёв, Аренда и арендные отношения в Китае, Москва 1947.

⁴ Ж. Жермашов, Волгус Hiina kohal, Tallinn, 1955.

Agraarsuhted Hiinas enne rahvademokraatliku revolutsiooni võitu.

Hiina Rahvabariigi välja kuulutamise 1949. a. 1. oktoobril tähendas hiina rahva demokraatliku revolutsiooni esimese faasi lõppu, millel pealööök oli suunatud imperialismi, feodalismi ja bürokraatliku kapitali vastu ning teise faasi — sotsialistliku faasi algust.

Rahvademokraatliku revolutsiooni võit kindlustas rahva võimu ja lõi kõik eeldused sotsialistlike ümberkorralduste teostamiseks ning avas uue lehekülje 600 miljoni rahva elus.

Sotsiaalmajanduslikud ümberkorraldused puudutasid kõiki hiina rahva elualasid, eriti aga põllumajandust, kuna see oli Hiina majanduse alus ja põllumajanduse toodang moodustas 90% kogu maa toodangust.¹ Elanikkonna enamuse (80%) moodustas talurahvas.² Hiina põllundus valitses suurim mahajäämus ja talurahvas kirjatus vilitsuses. Hiina talupoeg oli korduvalt võidelnud feodaalide vastu, kuid ta ülestõusud nurjusid ja unistus maast jäi täitumata.

¹ Чень То-га, Очерк земельной рента в Китае, Москва, 1952, с. 6

² Е. Ковалёв, Аграрная политика коммунистической партии Китая. Ученые записки института востоковедения. II. Москва, 1951, с. 116

Kuni rahvarevolutsiooni võiduni oli Hiina poolkoloniaalne ja poolfeodaalne maa. Imperialism ja feodalismi olid omavahel tihedasti seotud ning pidurdasid tootlike jõudude arengut. Feodaalsuhete säilitamisest olid eriti huvitatud imperialistlikud välisriigid, kes igati toetasid feodaalmõisnikke. Feodaalid olid omakorda nende kindlaks toeks. Hiina rahva võitlus feodaalsuhete hävitamiseks oli ühtlasi võitlus imperialistlike riikide ülemvõimude hävitamiseks.

„Kui mitte kukutada imperialistide võimustumist, siis ei saa ka hävitada feodaalide-mõisnike klassi, kuna imperialism on selline peamine jõuks, mis teda ülal hoiab. Tõusust külgest, kui mitte aidata talupoegadele kukutada feodaalide-mõisnike klassi, siis ei õnnestu luua võimsat Hiina revolutsiooni armeed ning kukutada imperialismi võimustumist, kuna feodaalide-mõisnike klass on peamine imperialismi võimustumise sotsiaalne baas Hiinas, aga talupojagond - põhiline Hiina revolutsiooni armee.“²

Välisriigid püüdsid igal viisil kindlustada mõisnike positsiooni. Kodanlikud teoreetikud arendasid viljakat vaatekohta sellist, nagu valitaksid talupoegade ja mõisnike vahel patriarhaalsed ja rahva poolt „pühaks peetud“ suhted. Nende vaatekohtade usmäärgis oli õigustada

² Мао Цзэ-дун, Китайская революция и коммунистическая партия Китая, Избранные произведения, т. 3., Москва, 1953. С. 158.

talurahvaatuleade enespluaterimist ja näidata seda kaunis valguses. Tegelikult aga röövis mõisnike klass talupoegadelt enamuse nende tööviljast ja rõhus neid kõige metsikumate vahenditega.

XIX sajandi teisel poolel hakkasid Hiinas arenema kapitalistlike suhete elemendid, ehk kõige arenenud need tööstuses. See protsess oli seotud inglise, prantsuse, jaapani ja ameerika kapitali sissetungiga Hiinasse, osalt aga ka oma rahvusliku tööstuse tekkeamisega. Kapitalismi üleminekul oma kõrgemasse staadiumi — imperialismi — muutis väliskapital Hiina lõplikult oma poolvabariigiks. Kapitalistlike suhete areng kõigutas naturaalmajanduse aluseid ja tugendas kaubalis-rahalisi suhteid. Väliskaupade sissevedu ja ka oma maa kapitalistlike ettevõtete tooted halvendasid hiina käsitöölise ja ka nende talupoegade olukorda, kes olid seotud kodumäistööga. Laosturatest käsitöölisest ja talupoegadest kujunes kapitalistlikele tööstusele vajalik tööjõud.

Hiina rahvuslik tööstus oli kergetööstus, rakettööstus, mis oli väga nõrk, allus peaaegu täielikult väliskapitalile. Hiina oli välisriikidele toorainebaasiks, müügituruks ja kapitali investeerimise alaks. Kapitalism Hiinas oli aga väga nõrgalt arenenud ja enamuse kapitalistidest olid seotud suuremal või vähemal määral välismaise imperialismiga ja oma maa fodaal-

sete jõududega. Kuid peasisi seisnes selles, „... et feodaalne eksploatatsioon põhialus — talupoegade eksploatatsioon mõisnike poolt — mitte ainult säilis vanaraisi, vaid koos komp- radoorse ja liigkasu võtliku eksploatatsiooniga asus Hiina majanduselus kindlalt valitseval positsioonil.“¹

Agraarsuhetus olid tuguvad feodalismi vga- did. Põllunduses olid põhilistes tootmisühiku- teks talupoegade väikemajapidamised. Tootmi- ne põhines rutiinsel tehnikal. Maa tegelikud harijad olid enamuses ilma isikliku maata. Suurem osa maast kuulus külakutele ja mõis- nikele, kes moodustasid 10% külaelanikkonnast, kuid valdasid 70-80% haritavatist maadest.² Kehvimeed, sulased ja uskumimeed, kes moodustasid 90% külaelanikkonnast, valdasid ainult vähemuse maast.³ Teatud osa maast kuulus veel riigile ja kloostritele. Riigimaade tähtsus oli väike: süa kuuluvad maad, mis ei sobinud ülesharimi- seks, kogu jõgede ja kanalite kaldad, liivaluudid jne. Kuid isegi nendest maadest anti üks osa rendile ja maksustati. Kloostrid ja kirikud olid tihti väga rikkad oma maavalduste poolest. Guantungi provintsis kuulus 30-40% harita- vast maast kloostritele, Hunani provintsis

¹ Mao Tsz-tung, tsit. artikkel. Узораккне проуызбенуе, т. 3., лк. 149.

² Ченг Тзо-га, tsit. трос, лк. 4.

³ Установлея законнического развенуе Китая, Москва, 1958, лк. 13.

budistlike kloostritele kuulusid sajad tuhanded mu'd maad.¹

Põllumaa jagunes sotsiaalsete gruppide vahel järgmiselt: kehvikud, kelle maa suurus oli 1-10 mu'd, kasutasid 6% maast; keskmikud, kelle maatüüki suurus oli 10-30 mu'd, kasutasid 13% maast; kulakud, kelle maa suurus oli 30-500 mu'd, valdasid 18%; väikesed ja keskmised mõisnikud, kelle maa suurus oli 50-100 mu'd, kasutasid 19% ja suurmõisnikud, kelle maa suurus oli üle 100 mu, valdasid 43% maast.² Hüna kehvikud ja keskmikud kasutasid ainult 19% haritavast maast; kulakud ja mõisnikud kasutasid ^{kuu}80% maast.

Maa kontsentratsioon oli erinev. Hunani, Hubei, Tsjangsi, Guantungi ja Henani provintides tõstatatud uurimuste põhjal selgus, et maa kõige väiksem kontsentratsioon oli Hubei provintis. Suaktupo, Sišani ja Tjaohekou külad, Henani provintsi Tjantsüni ja Sunguanjemi külad ning Tsjangsi provintsis, kus mõisnikud moodustasid 3% elanikkonnast, neile kuulus aga 15% maast. Keskmikud, kehvikud ja muud töötajad moodustasid 92% elanikkonnast ning neile kuulus 60% kasutatavast maast. Kõige suurem maa kontsentratsioon oli Hubei provintsi lo-

¹ 1 mu = $\frac{1}{16}$ ha

² В.А. Малин, Социально-экономические преобразования в сельском хозяйстве КНР, Москва, 1958, лк. 10

vandi külas, Henani provintsis ja Hunani provintsi mõnedes külades, kus mõisnikud moodustasid 3-4% elanikkonnast, valdasid aga rohkem maast kui 50%; uhvikud ja keskmikud moodustasid 90% elanikkonnast, valdasid aga ainult 20-30% maast.¹ Miljonid talupojad, kelle maad ei olnud, pidid seda rentima väikeste tükkidena. Rentimine oli Hiinas väga laialt levinud, 60% kõikidest talupojadest rentisid maad kulakutelt või mõisnikelt.

Mõisnikud ise maaharimisega ei tegeleud ja andsid ehanuse oma maast rendile äärmiselt orjastaratel tingimustel. Talupojad maksid rendiks 50-80% saagist. Põllumajanduse edasiarendamine mõisnikku ei huvitanud; tema peamine mure sisis ainult rendimaa kogumises. Tsjangsi provintsi Linpani külas ainult 3 mõisnikku kasutasid põlgatööjõudu; ülejäänud 16 mõisnikku rentisid oma maa välgid ja elasid rendist.

1300 muist põllumaast kasutasid nad isiklikult ainult 80 muist. Hunani, Hubei, Tsjangsi, Guak-tungi provintsidest renditi kõikidest maadest välja 60%.²

Erinevatesse sotsiaalsesse gruppidesse kuuluvad maasomanikud andsid rendile ka erineva summasiga osa oma maast. Mõisnikud rentisid välja 60% ja isegi 90% maast, kulakud

¹ Чжан Тен-шан, материалы обследования положения классов и арендных отношений в деревнях нескольких провинций Центрально-южного Китая. Аграрные преобразования в народном Китае. Москва, 1955, лк. 62-63.

² Аграрные преобразования в народном Китае, лк. 5.

³ Чжан Тен-шан, цит. теос, лк. 67.

15-20% ja muud isikud 20%.¹

Põhilise rentnike massi moodustasid kehvikud. Hubei provintsi Huanko vallas oli 331 talupoega-de majapidamist. 157 majapidamist rentisid maad, kusjuures neist keskmise majapidamisi oli 39 ja kehvimate majapidamisi 128.² Kõige vaesematele talupoegadele renditi kõige halvemad maad. Seega siis kõige arvukam osa talupoegkonnast oli kõige viletsamates tootmistingimustes ja ka maad harisid nad kõige primitiivsemal viisil. Ei vales ega tootmisviisi primitiivsus ei suutnud sundida mõistlikku ekspluaterimist vähendada, vastupidi ta isegi tugevdas seda. Näit. kui Tsjangxi provintsis oli paremate maade rent 41,3%, keskmistel maadel 42,3%, siis halvematel maadel oli see 46,5%. Santsungi provintsis oli rent keskmistelt maadelt 49,4%, halvadel maadel aga 50,9%.³

Maa renditamisel oli kasutusel peamiselt kolm rendivormi: naturaals-, teo- ja raha-rent. Kolitsu koht oli naturaalsrendil, kuna see oli seotud feodalismile iseloomuliku naturaalmajapidamisega. Siinjuures oli ~~vel viti rahus- ti kasutusel naturaalsrendi kõige mahajää- kum vorm — pooltrahv.~~

¹ Чжань Тин-унь, tsit. teos, Аграрное преобразование в Китае, Кумул, л.к. 77.

² Скалманс, л.к. 77

³ Чань То-га, tsit. teos, л.к. 52.

Lendi arvustamise aluseks võeti riis, mõnes kohas
 ka puuvill või mõni muu põllumajandussaa-
 dus. Lend nõuti sisse vaatamata ikaldusele või
 küla vaesusele. Lendiks toodud vilja tuli pai-
 gutada mõisniku aita kuivatatuna ja kontrol-
 lituna. Võlgnevust ei tohtinud olla ja kui rent
 ei tasutud ära tähtajaliselt või täielikult,
 võis maomanik oma äranägemise järgi võt-
 ta maa ja anda sellele teisele rentnikule. Na-
 turaalrent ehtis väga mitmesugustus vormides. Oli
 levinud selline moodus, et rentnik sai maoma-
 nikult peale maa veel osa sellest, maahan-
 misvahendid ja elamu, saagist lään^{sis}aga maa-
 omanikule 40-90%.¹ Selline rentimisviis oli eri-
 ti levinud Hubei, Hunani, Hebei, Guantungi
 ja Sõnnani provintsideis.

Naturaalrendi täiendavaks osaks oli teorent.
 Rentnik pidi peale naturaalrendi töötama veel
 mõisniku juures teatud hulga päevi. Teopäeva-
 de hulk oli eri rajoonides erinev. Santsungi pro-
 vintsis tuli iga rentitud mu est harida
 2 mu'd mõisamaad. Teorendi suurust mõ-
 ningates rajoonides 1 mu est iseloomustavad
 järgmised andmed²

rajoon	päevade arv
Tsjangsu	30-60

¹ B. Kobanib, Аренда и арендабель охотников в Китае, Москва, 1947, lk. 41

² B.A. Манук, ист. теос, lk. 20.

Jämsi	30
Kuus	10-20
Ljaoonin	15
Heiluentajan	20-30

Nendele kindlaks määratud päevadele lisaks veel mõned muud tööd: tuli ehitada ja parandada mõisniku elamuid, õmmelda ja parandada mõisnikule riideid ja jalanõusid, sööta tema loomi, hooldada lapsi, teinuda perekondliku pidude ajal mõisa ja teha muud majapidamistöid. Talupoeg pidi kostitama mõisnikku kevadel riisi istutamise ajal ja sügisel pärast lõikust värske riisirünaga. Mõisniku perekondliku puu ajal tuli viia mõisa kingituses kane, parte, kolu, teed, puuvilja jne. Kui talupoeg võiks seda ei teinud, võis mõisnik oma äranägemise järgi suurendada renti või võtta kogu maa ära. Rentnik Hiinas ei olnud sügugi ainult rentnikuks: ta oli nagu maaomanikust sõltuv pärisori.

Teo- ja naturaarendi kõval oli kasutusel ka raharent. Inflatsioon tingimustes asendati raharent praegu kõigjal naturaarendiga. Raharent oli kendis rajoonides rohkem aruand, kus põllumajandus oli seotud kaubandusega. Laialt oli levinud raharent nn. kautsjoni vormis. Kautsjoni nõuti rendilepingu sõlmi-

mis ajal selleks, et garanteerida järgnevat rendi maksmist. Kui rentnik ei tasunud õigeaegselt renti, siis likvideeris maomanik kogu võlgnevuse kautsjonisumma arvel. Kui rentnikul võlgnevust ei olnud, pidi maomanik kautsjoni tagastama. Praktiliselt küll nüüsgust tagastamist peaaegu mehaagi ei esinenud, sest mõisnik leidis alati põhjusi raha enesele jätmiseks. Mida suurem oli kautsjon, seda väiksem oli rekdimaks. Mõisnik oli huvitatud sellest, et saada kautsjonina rentnikule roost suurem summa, kuna mitmelt rentnikult saadud kautsjon moodustas solidse summa, mille ta võis praisata kaubandusse või laenata kõrge % eest välja. Rekdimaksu kautsjon võis moodustada 20-200% rendisummast.¹ Rent kautsjoniga oli laialt levinud Kesk-, Idla- ja Edela-Hiina kaugemates provintsid, kus ühendused olid halvad ja tööstus nõrgalt arenenud. 1933.a. andmete kohaselt Kesk-Hiina maasõnadedest 62,5% maksid kautsjoni, Edela-Hiinas 84,5% ja Idla-Hiinas 64,8%. Üldiselt 359 uuritud vallast kasutati 169 kautsjonirenti, mis kokku moodustas 47,1%.²

Raharent oli rohkem levinud neudes külad, mis tegelikult tehniliste kultuuride, juur- ja puuvil-

¹ B.A. Мамаев, *Ист. вост.*, lk. 22

² Ученая экономика разбу мур Кумае, lk. 273.

ja kasvatamisega. Kantonis ümbruses asetsvates küla-
des teostatud uurimustest selgus, et 4 külas, kus tegel-
di teraviljakasvatusega moodustas naturaalent
52,1%, raharent 47,9%. Tehniliste kultuuride kas-
vatamisega tegelevates neljas külas moodustas raha-
rent 95,4% ja naturaalent ainult 4,6%.²

Rent raatsjoniga viis sageli talupojad liigka-
survõtjate kühnta rahela. Paha mõiskiaule maksmi-
seus röttis talupoeg mõiskikult endalt. Sel viisil
võlasuhted mõiskiaule ja talupoja vahel muutusid
talupojale uutis ahelateks uendisuhete süstemis,
ja olid mittemajandusliku suhki üheks vormiks.
Mittemajandusliku suhki erines Hiiha uendisuhe-
te süstemis kõige jämedamates vormides. Mõiskia-
ule oli täielik õigus uentriku elu ja surma üle,
tal oli isegi oma kohus mõiskas.

Vaatamata nende mitmekesistele rentimisvormi-
dele jäi süiski Hiiha agraarsuhtes domineerivale
kohale naturaalent. Raharent, niivõrd uuita eri-
nes, oli läbi põinitud naturaalentide ja tloendi
mitmesugustest vormidest. Hiihas oli üvikuud ka
h. alrent, kus uentriku ei uentunud maad mit-
te maasomanikult endalt, vaid teiselt uentri-
kult. Alrenti uui spekulatsioonivormi praatisee-
viti peamiselt riigi- ja kloostri maadel. Alrentide
juures pidi uentriku maasma maasomanikule rek-

²B.A. Maasnik, trit. teos, lk. 23.

di ja peale selle veel nn. "väikese rendi" etimisele rentnikule. "Näine rent" mausti enamasti naturaallendena, mõnikord ka raharendina.

118 rallas teostatud uurimustest selgus, et otserendile anti 88% maadest, allrendi kujul aga 12%.¹ Rent kasvas Hiinas aasta-aastalt. Briti kiire kasv oli pärast Hiina-Jaapani sõja algust 1937.a. Rendimaksu kasv oli seotud maa hindade tõusuga ja põllumajandussaaduste hindade kasvuga. 1943. aastaks oli rent võrreldes 1937. aastaga kasvanud 142 korda.²

Rendisuhete poolpudalalt iseloomu näitab ka rendilepingute sõlmimise tähtaegade pikkus. Enamasti oli levinud lühiajaline rent 1-3 aastat, selle kõrval oli ka pikajalisi rendilepinguid, millede tähtaeg oli 10-20 aastat. Oli ka tähtaajatuid rendilepinguid, kuid nende sõlmimisel teatati, et kui rentnik maomanikule rendi võlgu jääb, siis võib väimane kas maa lihtsalt ära võtta või anda teisele rentnikule.

Olulist osa Hiina majanduses etendas ka kaubanduslik - liigkasuvõtlev kapital. Liigkasuvõtjateks olid mõisnikud, ^{kaupmehed} ja kulakud. Rentnike majanduslik laostumine tõukas teda laenu tegema liigkasuvõtja käest. Enne jaapanlaste sissetungi algust Hiinasse (1937.a.) oli 50-70% talupoegadest

¹ B.A. Mannuk, tsit. teos, lk. 26.

² E Kobanele, tsit. teos, lk. 73.

rõlgnikud.¹ Laenude iseloomustavaks jooneks oli nende naturaalne iseloom. Protsent laenukt oli väga kõrge. Enne jaapanlaste sissetungi oli 7% rahaga tasumisel 30, naturas aga mitte vähem kui 70. Üldiselt võiksid laenuprotsendid 30 kuni 100-500.² Laenu anti harilikult lühikesteks tähtaegadeks, tavaliselt aastaks, vajures oli tendents isegi selle lühendamiseks veel. Pärast jaapanlaste purustamist oli laenu tähtaeg tavaliselt 6 kuud ja ainult erandjuhtumitel aasta.

1940. aastal oli hiina talupoegade võlgade üldsumma 2 miljardit hiina dollarit.³ Hiina Põllumajandusliku Panga andmete kohaselt 1940.-41.a. Sõituaani provintsi 11 vallas võttis 216 talupoja majapidamisest iga perekond keskmiselt 340 hiina dollarit, samal ajal tuli lisaks igale perekonnale veel maasmata võlga 77 dollarit, üldine perekonna laenusumma oli 417 hiina dollarit.⁴ Liigkasuvõlkkude operatsioonid toimusid enne agraarreformi plaaniselt riisiga. Mõistlik andus talupojale riisi võlgu kevadel, millal riisi hind oli kõrge. Pärast tõkest riisi hind järsku langes ja nüüd tuli talupojal iga laenatud dan'i⁵ riisi eest maasta 3 ja isegi rohkem dan'i riisi. Laenudega võttis hiina talupoeg endale vänga kohustuse, millest ta eeldagi vabaneb enam

¹ Упоминание в «Экономическом положении Китая», стр. 255.

² Себастьян, стр. 255.

³ Е. Кобарев, «Ист. вестн.», стр. 77.

⁴ Себастьян, стр. 78.

⁵ дан = 59,61 кг.

ei muutnud. Võlad kandusid isegi ühelt põlvkonnalt teisele.

Füüsilise ja liigkasuvõtjate ikme tagajärjeksi oli küladel massiline vaesumine. Vaesuse tõttu oli ka põllumajandusriistad äärmiselt primitiivsed ja tööviljatus madal. Maaharimiseviisid olid vananenud: maad hariti köpla ja puuadraga nagu sajandeid tagasi. Talupoegadele puudus huvi saakide suurendamise vastu. Koostest ehani kartsid nad oma hügiga maad, kui tuli aga tõikuse aeg, siis läks nende töö vili suurelt osalt mõisnike salve.

Põllumajanduses toimus ^{saakide} ~~külvipinna~~ pidev vähenemine ja aasta-aastalt põllundus laostus. 1873. a. kuni 1933. aastani suurenes põllupind ainult 1%. 1913.-1933. aastani ei olnud mingit juurdekasvu. Samal ajal elanike arv kasvas (1873.-1933. a.) rohkem kui 30%.¹ 1946. a. alates hakkas külvipind vähenema. Henani provintsis vähenes see 30%, Hunani ja Guantungi provintsis kuni 40%.² Hiina ^{põllunduse} ~~maa~~ ja metsade ministriandmete kohaselt 1947. a. saak moodustas ainult 60% 1931.-1937. a. saadud saagist.³ 1949. aastaks oli teraviljakultuuride saak langenud 74,6% -le ja puuvillasaak 52% -le ehhetojasegusest tasemest. Külvipinna ja saakide vähenemine

¹ Умтория эконоомического развития Китая, л.к. 255.

² Тебсатос, л.к. 256.

³ Е.Ковалев, Аграрный кризис в голландском Китае. Ученые записки тшадонкаского института III, Москва, 1949, л.к. 20.

mist soodustasid alatiseid põuad ja üleujutused, kuna Kuomintangli valitsus ei eraldanud summasid vanade irrigatsioonisüsteemide parandamiseks ja uute ehitamiseks. 1946. aastal ujutati Hiinas üle mitte vähem kui 3 miljonit mu'd riisipõlde ja kukkusid sajad tuhanded kariloomad, hävis tohutult elamuid ja miljonid talupojad jäid kõnälga surema. 1947.a. suvel oli Guantungi provintsis üle ujutatud 40% suviriisipõldudest.¹

Agraarkriis: süvendas põllumajandussaaduste hindade tõus. 1943.a. olid põllumajandussaaduste hinnad võrreldes 1938.a. tasemega tõusnud 100 korda. Samal ajal need ained, mida talupoeg ostis, kallinesid rohkem kui 100 korda.² Talupoegade ostuvõime langes tunduvalt. Põllundussaaduste hinnad aeti kõrgeks mõiskrite ja spekulantide poolt. Kui mõiskrite sai rehtinult suure koguse toiduaineid rehtimaasus, siis ei müünud ta seda kogu, vaid ootas kuisugust aega, millal vanad tagavarad turul olid lõppenud ja uus toimus veel ei olnud valminud. 1942.a. kevadel näiteks kõrgendasid Gui-tšou provintsis mõiskritud ühe uuga riisituruhindu 6 korda, kui aga turule hakkas ilmuma uut toimuse riis, siis alandasid nad riisihindu ühe päeva jooksul ühelt tuhandelt nel-

¹ E. Kobareb, tsit. artikkel, *Грикозапущенных мукоонокоро уккун-мыма III*, lk. 24.

² E. Kobareb, tsit. artikkel, lk. 82.

jasajale hiina dollarile ühe pikuli² eest.²

Agraarriisi üheks väljenduseks oli talupoegade pidev maastustumisprotsess. See tõi kaasa rentnike arvu pideva kasvu. Rentnike, poolterameeste arvu kasvust ja maaomanike arvu vähenemisest annab ülevaate järgnev tabel.³

Aasta	rentnike arv	poolterameeste arv	maaomanik.
1912	28%	23%	49%
1931	31%	23%	46%
1936	30%	24%	46%
1947	33%	25%	42%

1912. aastast alates vähenes pidevalt maaomanike ja poolterameeste arv ning seepärast nende arv vähenes ja rentnike arv kasvas. Osaliselt on see seletatav ka riigimaksude kasvuga. Valitsusvõimude kogusid hoolastamatult elanikkonnalt maksu ette iga 80 aastaks. Nii pidid Sõtsuani provintsi talupojad maksma maksu ette kuigi 1991. aastani.⁴ Maksude kogumise juures loomas riigivargus ja altrüümsus, mis olid Kuomintangliku bürokratia väastumise allinaks. 1943.a. koguti Gansu provintsi talupojadelt maksudena kolm miljardit dollarit, riigi kassasse laekus ainult sada miljonit dollarit — kaks miljardit üheksasada miljonit dollarit pistnud maksukogujad oma tasku.⁵ Talupojad, kes elasid majandusli-

² pikul = 1 dan

² F. Kobarev, tsit. teos, lk. 82

³ B.A. Marmur, tsit. teos, lk. 18

⁴ F. Kobarev, tsit. teos, lk. 89.

⁵ J. Jermajov, tsit. teos, lk. 323.

kult väga raskest tingimustes, ei suutnud oma maad-
tunult saadavatest sissetulekust katta kõiki välja-
minekuid ja olid sunnitud oma maatükid ma-
ha müüma.

Hiinas

1927. ajalt hakkas mõistmise hulgas levima ka
nõisuguseid majandusvorme, mis olid üleminekuvor-
mid feodalsmilt kapitalismile. Feodaalsuhete la-
gunesperioodil omas üha olulisemat kohta nn.
poolterarent, mis sisaldas endas ka kapitalistli-
ku tootmise elemente. Poolterarendi juures kuulu-
sid tootmisriistad mõistmisele ja rentnik sai
ainult ora saagist. Nõisugused suhted olid
eriti levinud Kesk-, Lõuna- ja Lõuna-Hiinas. Ka-
pitalistlike suhete arenguga koos moodustus ka
põllumajanduslik kodanlus — kulakud. Kulaklikud
majapidamised valdasid suuremaid ja paremaid
maatükke, neil oli suurem hulk tööloomi ja
põllumajandusliku inventari ning nad kasu-
tasid regulaarselt võõrast tööjõudu. Kulakud
võtsid aktiivselt osa ka liigkasuvõtlikest ope-
ratsioonidest. Kapitalistlikku tüüpi kulakli-
ku majapidamised olid eriti levinud Guan-
tungi provintsis ja nõisuguste suurte linna-
de naabruses nagu Shanghai, Tientsin jt.
Kesk-Lõuna Hiinas moodustasid kulakud
5% elanikkonnast ja neile kuulus 15% maast.²

²Уман Тенг-ман, tsit. teos, Архивные материалы в народном
Культуре, lk. 69

Kulaklike majapidamiste arv oli erinev mitmetes provintsidis. Kulakute maa oli 3-4 korda suurem harilike talupoegade maavaldustest.

Kapitalistlike suhete arengu üheks näitajaks oli palgatööjõu kasutamise pidev kasvamine. Sellega koos suurenes ka sulaste hulk. Hiinas oli sageli raske rahet teha kehvike ja sulaste vahel. Kehvikud tihti, vaatamata sellele, et neil oli maa, läksid palgatöödele, et hankida lisateenistust. Revolutsioonieelse Hiina põllumajanduslike elanikkonna absoluutse enamuse moodustasid proletarid ja poolproletarid kihid: kehvikeud koos sulastega moodustasid 70% küla elanikkonnast.¹ Vähemus neist muutus täielikult palgatööliseks, mille maa puudus. Suurem osa elas küll maatükkidel, mis olid nii väikesed, et ei suutnud anda küllaldaselt elatusvahendeid

Palgatööjõudu kasutasid umbes 20% mõisnikest ja kulakutest.² Kõrged rendinormid külas kindlustasid maaomanikele küllaldase sissetuleku ja püüdsid kapitalistlike suhete arengut. Selle asemel, et kasutada palgatööjõudu, andsid kulakud sageli oma maa rendile ja muutusid ise liigkasurõtjateks

¹ B.A. Maamun, trit. teos, lk. 33

² Sealsamas, lk. 35.

ja kaupmeesteks. Ka uskumised kasutasid
palgatööjõudu, kuid enamasti ainult hooaja-
töödel. Tihti läksid nad ise, pärast põlle-
majanduslike tööde lõppu oma majapidamises
ise, ajutisele palgatööle.

Kaubalis-rahaliste suhete arengut külas
näitab ka kodutööstuse särener eraldumine
põllumajandusest. Kulamite ladvika esines
tihti kui ettevõtja. Nad varustasid käsi-
töölisi toorainega, muutsid käsitöölise eh-
dast sel viisil sõlturaks ja ostsid siis nende
toodetud esemed äärmiselt madala hinnaga.
Ühiskondliku tööjaotuse süvenemise tulemus-
na hakkas üha rohkem laagnema natu-
raalmajapidamine ja see laiendas tunduvalt
Hüna siseturgu. Lõunades mereäärsetes ra-
joonides alates Kantonist kuni Tientsinini
läks põllundus naturaalmajapidamise vormi-
delt üle kaubalis-rahalistele suhetele. Sama-
sugune protsess toimus ka Yangtze orus ala-
tes Fānghaist kuni Sōtšuanani provintsinini.
Algas üksikute rajoonide spetsialiseeru-
mine. Lõunapoolne ala hakkas tootma
riisi mitte ainult endale, vaid ka teiste-
le provintsidele. Mand-

Liivria nisu ei läinud mitte ainult Kirde-Hiina linnadesse vaid ka Tientsini. Hiinani puuvilla kasutasid Shanghai ja Tientsini tekstiilvabrikud. Sõituaani taimeõli rahuldab kogu Hiina siseturu vajadusi. Siseturu laienenist iseloomustab selgi fakt, et 1933.a. ostsid 35% majapidamistest leiba, mõnedes provintides isegi, nagu Guantungi ja Guangsi, ostsid leiba isegi 47-50% majapidamistest.¹

Raske kohustusena lasusid talupoegade õlgadel veel üigimaksud, mis läksid parasütliku riigiaparatuuri ülalpidamiseks, (alalisteks) sõdadeks ning välislaenude ja nende protsentide maksmiseks. Kõige rängemaks maksuks oli nn. maamaks, kuhu ka koguti paljudeks aastateks ette. Peale maamaksu oli veel igasuguseid muid maksu: maksud ustelt ja akendelt, hauasammastelt, kariloomadelt, kodulindudel, teede kasutamise eest jne.

1929.-1933.a. maksid hiina talupojad 188 erisugust üigimaksu.² Nn. kaudsed maksud andsid Tsiang Kai-ši valitsuse eelarve kohaselt 70% kõikidest tuludest. Kaudsete maksude hulgas ühes rängemaks olid tolli- ja aktsiisimaksud esmajärgulistelt tarbeainetelt nagu sool, petrooleum, tšind, süsi. Eriti ränk oli aktsiisimaks soolalt, kuna soola müük toimus 30-40 korda kallimalt te-

¹ B. A. Marmuk, tsit. teos, lk. 37

² Seobamas, lk. 38

ma tegelikust hinnast. Riigimaksude pidev suurene-
mine halvendas talupoegade niigi rasket elu. Talupo-
jad oli nii vaesed, et nad ei suutnud faktiliselt
oma perekondi toita. Nälg ja vaesus olid nende
alalisteks kübalisteks.

Hiina põllumajanduse madala taseme kohta annab
kujuka pildi põllumajandusliku tootangu hulga
vaatlemine. Üldine teraviljasaak 24 provintsis tuli
iga inimese kohta keskmiselt 250 kg.² Rohkem kui
pool Hiina kesk- ja lõunaosa majapidamistest val-
dasid vähem kui 10 mu'ld maad, see on um-
bis 0,7 ha. Hektari keskmine saak oli 2800 kg.
Iga majapidamine sai 1900 kg teri. Sellest 8%
ehk 225 kg läks seemneks. Ülejääk oli 1675 kg,
see hulk vilja oleks ära kulunud just perekon-
na normaalseks toitmiseks. Hiina talupojal tuli
aga sellest tasuda veel kõrge rent ja riigimak-
sud. Tulemus oli selline, et talupoja perekond
kannatas kroonilise alatoitlustuse all. Isegi kõrge
viljakaamatel aastatel ei jatkunud kuhviku pere-
konnale vilja. Halva loimise või loodusõnnetuse
korral nälgisid miljonid talupojad. Nälgijate
abistamise komitee andmete järgi nälgis Hiinas
1927. a. 9 miljonit, 1928. a. 27 miljonit, 1929. a.
57 miljonit, 1930. a. 72 miljonit, 1931. a. 120
miljonit, 1946. a. haaras nälg 16 provintsi ja
nälgis rohkem kui 100 miljonit inimest.²

²vt. B.A. Maamur, tsit. teos, lk. 48.

1946.a. suri ainuüksi Guantungi provintsis 1,5 miljonit inimest.² Süstemaatiline alatoitlustus ja nälg soodustasid epidemiate levimist, mis nõudsid miljonite inimeste elud. Laialt oli levinud tuberkuloos. Kõige selle tulemusena oli inimene keskmise eluiga ainult 34 aastat.

Talurahva rületsus oli jõudnud äärmise piirini. 1946.a. ilmus New Yorgis raamat „Kõuemürin Hiinast“, mille olid kirjutanud 2 ameerika aja- kirjanikku J. White ja E. Jacoby, kes mitu aastat Hiinas viibisid. Nende muljed hiina külast annavad masendava pildi talupoja elust. „Hiina küla on kõputäis sarimajakesi ja onne. Väikeses külas on 10-12 ohni. Majades puuduvad laed, on vaid teivastest laotud katused; puuduvad põrandad, need asendab kõvak tambitud muld. Majas hoiab talupoeg vilja ja õõsiti loomi... Talupoeg ei saa mingit haridust, ta on kirjaoskamatu, täis ebause ja elarvamusi... Talupoja tehnika on primitiivne. Ta ei tea, kuidas võidelda taimehaigustega. Ta kasutab neidraamu algelisi atru, sirpe, kooti, kirist rulle, mida kasutasid tema kauged esivanemad... Tema ülejõu väin töö rakkab tühist vilja... See tähendab, et hiina talupoeg sõitleb alati näljasurmaga. Tema ja ta pere-

² E. Kobaieff, tsit. teos, lk. 82.

kond larvad alatus näljahirmus." ¹ Et välja pää-
nda mahajäämusist ning kätte võita vabadus
ja sõltumatus, tuli hiina rahval purustada pool-
koloniaalse ja orjuse ahelad ja hävitada feodaalse-
te igandite ike.

Poolkoloniaalsed ja poolfeodaalsed suhete säi-
litamisest olid eriti huvitatud välisimperialis-
tid, kes sellega ühtlasi süvendasid Hiina agraar-
kriisi. Välisuru jaoks toodetavate toorainete üle-
toodang (süid, sojauba, tee jne.) suutus põhiliste toi-
duainete alatoodanguga. Kriisi tingimustes said
eriti tugeva hoobi just need eksportimiseks ettenäh-
tud kultuurid. Kriisi tõttu vähenes maailma-
turul nõudmine tee järele. Hiina tee tootmine vä-
henes pidevalt ka tugevate konkurentide tekki-
mise näol (Jaapanis, Indias, Tšilonil). XIX sajandi
80. aastatel andis Hiina 90% rogu maailma-
turul, XI saj. algul 45%, 1930.a. 8,4% ja
1931. aastal ainult 2%. Majanduskriisi aastail
1929-1933 kaotas Hiina eksport- ja importka-
dade mitterõrdse languse läbi mitte vähem kui
150 miljonit ameerika dollarit. ² Välismaise
imperialismi üheks röövimisallikaks olid orjas-
tarvad laenud ja hendelt võetavad protsendid.
Enamus protsentidest minevatest summadest saa-
di just talupoegade eksploatatsioonist.

¹ vt. J. Jermakov, tsit. teos, lk. 349-50.

² B.A. Mašuk, tsit. teos, lk. 40-41.

1946. a. läks iga kuu loenude ja protsentide tasumiseks 20 miljonit.

Hiina põllumajandusele mõjused laostavalt ka jaapani imperialistide röövimised. Mandžuuria vallutamine jaapanlaste poolt andis raske löögi kogu Hiina majandusele, kuna tohutud maa- valdused läksid jaapanlaste kätte. Jaapanlased huvitusid ainult nisuguste kultuuride kasvata- misest, mis neile vajalikud olid nagu puuvill, moonid jne. Toidukultuurid olid nende jaoks kõvalise tähtsusega ning nende külvipind vä- henes tunduvalt, maaharimine halvenes, kariloo- mad hukkusid, maa viljakus vähenes. Pärast imperialistliku jaapani purustamist 1945. aastal, algas Hiina röövimine Põhja Ameerika ühendriikide poolt. See tõi Hiina rahvale sama palju kannatusi kui jaapanlaste okkupatsioon.

Hiina majandusliku mahajäämuse põhjus- tajateks olid feodaalsed ja poolfeodaalsed toot- missuhted. Feodaalse majandussüsteemi iseloo- mustamiseks ütles Lenin "... kirjeldatud majan- dussüsteemi tingimuseks ja järelduks oli äär- muselt madal ja vutinne tehnika, kuna ma- jandamine oli väike talupoegade käes, kes olid tohutud puudusega, isikliku sõltumusega ning vaimepimedusega" ¹ See leninlik iseloomustus on

¹ V. I. Lenin, Kapitalismi areamine Venemaal. Teos, 3. kd., Tallinn, 1950, lk. 159.

täiel määral kehtiv ka Hiina kohta. Vähesel maaga ja maata talupojad, kes kehtisid mõis-
nime või ulaku käest maad õõrniselt or-
jastavatel tingimustel ja mille puudused töö-
rüistad, ei võinud kuidagi parandada toot-
mist, võtta kasutusse masinaid ega paran-
dada niisutussüsteeme. Majapidamiste tehni-
line baas oli madal: aogu töö tehti käsiti-
selt inimtööjõudu oli külluses.

Vänu irrigatsiooniseadeldisi ei parandatud,
need olid loquunud ja talupojad olid jõue-
tud loodusjõudude vastu. Üheksateistkümnenda
sajandi jooksul oli Hiinas olnud 658 suurt üle-
ujutust ja 1013 põuda, keskmiselt iga saja
aasta kohta 88 katastroofi. Ajarahemikus 1912-
1937. oli toimunud 77 stiihilist loodusõnne-
tust.¹

Hiina põllumajanduse laostumise üheks väl-
jenduseks, nagu märgitud, oli viljapihma vä-
henemine. Aoremaalid olid rohkesti maid, mi-
da oleks võimelik olnud üles harida. Hiinas
arvestati 104 miljonit ülesharimiseks kõlbulik-
ku maad.² Need maid ei haritud; eik ei käi-
dunud selleks mingit initsiatiivi ja talupojad
põlnud selleks suutelised. Erines inegi juhtu-
meid, kes varem ülesharitud põllud jäid sööti.

¹ B. A. Marnuk, tsit. teos, lk. 47.

² Sealsamas, lk. 48.

Hüina põllumajanduse degradatsioonine väljendus
ka põllumajandusliku tootangu pidevas vähe-
nemises. Põllumajandusega tegeleva elanikkonna
elatusase langus pidevalt. Hüina talurahvas
kannatas uskumatult metsikud ja barbaarsed
võimed, mis sisaldas samal ajal endas tohutuid
potentsiaalseid jõude.

Hüina agraarrevolutsiooni aluseks oli vas-
tuolu mõisnike klassi, kes püüdis säilitada ja
kindlustada fodaal-imperialistlike eksplua-
tatsiooni ja hüina talupoegade massi vahel, kes
võitlesid selle vastu. Talupojad ei tahtnud enam
elada vanades poolfodaalsetes ja poolkoloniaal-
setes tingimustes.

Talurahvas võis selle ühisuse lahendada
ainult koos proletariaadiga, keda juhtis rahva-
ga tihedalt seotud partei. Nüüsuüksus parteis
oli Hüina Kommunistlik Partei, kelle agraarpo-
liitika oli kokku võetud loosungis „Maa neile,
kes seda harivad“. See loosung oli arusaadav
igale talupojale. Talurahvas läks koos kommu-
nistliku parteiga ja moodustas revolutsiooni
põhilise jõu. Kommunistlike partei õige agraar-
poliitika oli rahvarevolutsiooni võidu tähtsa-
maks tingimuseks.

Oli äärmiselt vajalik tühistada mõisnike

omandiõigus maale ja vabastada tootlikud jõud,
et arendada edasi põllumajandust ja asuda
uue Hiina ehitamisele. Siinult agrarised ümber-
korraldused võimaldavad liividele küllades
mahajäämuse ja raskuse ning demokraatiseerida
Hiina.

Agraarreformi põhijooned.

Hiina Kommunistliku Partei üheks oluliseks ülesandeks oli võitlus agraarreformi teostamise eest. Agraarküsimuse lahendamise oli rahvademokraatliku revolutsiooni üheks põhiküsimuseks. Hiina rahvarevolutsiooni eesmärgiks oli maa vabastamine imperialistidest ja feodaalset ikkust. Antiimperialistliku ja antifeodaalse rinde võimsus sõltus sellest, kui suurel määral sinna suudetakse kaasata tommata talupoegade massid. „Talupojad - see on põhiline jõud, kes antud etapil võitleb Hiina demokraatiseerimise eest. Hiina demokraadid ei saavuta midagi, kui nad ei toetu 360 miljonilise talupoegade massile.“¹ Aktiivne võitlus mõistlike maavalduse ja orjastaraste eksploatatsioonivormide hävitamise eest omas suurt poliitilist tähtsust nii võrd, kui ta vastas laiaade talupoegade massidest ühistule ja kindlustas sellega proletariaadi aktiivse toetuse oma kõige massilisemalt liitlaselt. See kergendas proletariaadi võitlust mitte ainult feodaalidega, vaid ka bürokraatliku + kompradoorse kodanlusega ning imperialistidega. Proletariaat oli aiuaks klassiks,

¹ Мао Цзун-дун, О коалиционном правительстве. Угбракке про-изведениа. Москва, 1953, л. 540.

kes oli suuteline juhtima agraarküsimuse lahendamist ja antiimperialistlikku rahvavabastuslikku võitlust. Hiina Kommunistliku Partei õppis ^{tundma} ~~agraar~~programmi väljatöötamiseks juures laiade töötavate masside nõudmisi kodanlik-demokraatliku revolutsiooni perioodil. Kommunistliku partei vastus agraarküsimust tihedas seoses maa põhiliste majanduslike küsimustega.

Agraarprogramm pidi lähtuma kogu maa majanduslikku ja poliitilise arengu spetsiifikast.

Hiina kommunistide tegevuses oli agraarküsimus pikemat aega põlvkonnas olnud. Yuba esimene uus-demokraatliku revolutsiooni perioodil 1919-1927. oli võitlus fodaalide ja imperialistide vastu olulises küsimuses. Kommunistliku partei II kongress 1922. aastal mais töötas välja ja võttis vastu manifesti, milles oli ära toodud partei maksimum- ja miinimumprogramm. Programmis rõhutati võitluse vajadust fodaalide-militaristide ja imperialistide vastu, rõhutati võitluse vajadust maa sõltumatuse eest ja demokraatliku vabariigi loomisest. Esmapoolelt ajaloos tõsteti hiina rahva ette tõeliselt revolutsioonilised ja demokraatlikud loosungid. Programm jättis aga nõrgale proletariaadi hegemoonia ja agraarküsimuse. See on seletatav sellega, et parteis oli juhtival kohal Tšeh Du-sju, kes ajas kapitalistlikku poliitikat ja püüdis taastada laiade masside võitlust maa eest. Kommunistide revolutsiooni

siooniline tuumik organiseeris samal ajal talupoegade võitlust maa eest. Moodustusid talupoegade liidud ja aktiveerus talupoegade salajärgsete tegevus. Esimene talupoegade liit loodi Guantungi provintsis kommunist Põh-Bai juhtimisel. Liit oli väga populaarne ja liidu liikmete arv kasvas kiiresti. 1922.a. septembris oli liidus ainult 500 talupoega, nelja kuu pärast oli liikmete arv juba 100 000.¹ Elu ise tõestas, et talupojad vajavad juhtimist töölisklassi poolt.

1923.a. juunis rõttis Hiina Kommunistliku Partei III kongress vastu uue programmi, milles oli ka agraarühisimuse lahendamise kohta rida küsimusi. Kommunistlik partei pidas vajalikuks võidelda selle eest, et saaks kehtestatud talupoegadele jõukohane, ühtne ja reguleeritud riigimaksude saadus ja võrvaldada maksude sissemõõduel esinevad ebaharvaalused. Võidelda uue maarendi raduse eest ja talupoegade liitude kollektiivse maarentimisõiguse eest.

Ka ühisuune agraarühisimuse lahendamine oli poolik, kuna Tjen Du-Sju kartis laialdase talupoegade massi kui töölisclassi liitlaste kaasatõmbamist revolutsioonilisse võitlusesse.

1924.a. jaanuaris toimus Kantoris I ühikooniline Kuomintang'i kongress. Sisse võetud manifest

¹ B.A. Maamuk, tsiteritud teos, lk. 65.

² Seabarnes, lk. 66.

lähtus Sun yat-seni kolmest põhiprintsiibist, mis olid saanud nüüd uue tähenduse. Rahva heaolu tähendas eluõige võrdselt õigust maale ja kapitalismi piiramist. Sun yat-seni „rahva hüveku“ tähendas seda, et „igale kündjale oma põld.“ Ka Kuomintangi kongressi otsustus deklareeriti, et tuleb tagada maata ja vähese maaaga talupoegade varustamine maa ja tootmisvahenditega selleks, et nad saaks juhtida oma majapidamist.

1925.a. jaanuaris toimus kommunistliku partei iv kongress, mis juhtis tähelepanu demokraatliku revolutsiooni juhtimise vajadusele tööliselassi poolt ja lüüdi vajadusele tööliste ja talupoegade vahel. Kongress juhtis küll tähelepanu talupoegade mobiliseerimise vajadusele poliitiliseks ja majanduslikuks võitluseks, kuid agraarühisimus jäi endiselt lahendamatuks. Parteiorganisatsioonid saatsid kommunistide talupoegade liikumisi organiseerima ja võtnud kasutusele kõie abinõud, et tugerdada tööliste ja talupoegade liitu.

Esimene katsed täpsemalt formuleerida agraarprogrammi punkte tehti 1926.a. Hiina Kommunistliku Partei KK oktoobripleenumil. Pleenumi resolutsioonis öeldi, et Hiina Kommunistliku Partei ülesanne sees revolutsiooni üldpoliitiliste ülesannetega on talupoegade liikumiste hoogustamine ja üleminek rahvademokraatliku revolutsiooni

järgmisele etapile. Formuleeriti ka antud etapi talu-
polglikud loosungid: 1) kukutada külas mõisnike
võimustamine ja kehtestada seal revolutsioonilise ta-
lupoegkonna ülemvõim 2) luua kohalikud võimu-
organid revolutsioonilise talupoegkonna osavõtul.
3) relvastada talupojad ja allutada küla relvasta-
tud jõud küla revolutsioonilisele võimule. 4) konfiskeerida
militaristide, mõisnike ja ühiskondlikud maad
ja anda need talupoegadele. 5) kindlustada rentni-
kele õigus haritarate maastükkide tähtajatus ren-
diks ja määrata rendimaksud kindlaks talupo-
egade liitude poolt kooskõlas revolutsioonilise võimue-
sindajatega.

Vaatamata nendele loosungitele ei võtnud kesk-
komitee juhtkond midagi ette ^{õnne otsuste elluviimiseks ja} ~~agrarreformide~~ la-
hendamiseks. Samal ajal laienes küladis fodaali-
de vastane võitlus ja nostus üha rohkem üldrah-
valise imperialismivastase võitlusega. 1924. aastal oli
Guantungi provintsis 75 000 organiseeritud talupo-
ga. 1925. a. mais toimus esimene talupoegade lii-
tude kongress, kus märgiti, et organiseeritud talu-
poegade arv ulatus 170 000-ni. 1926. a. oli see
arv kasvanud 629 000-ni, 1927. a. oli liitue-
dusse ühinenud talupoegade arv 10 miljonit.¹
Talupoegade liitumiste eesmärkideks olid siis ren-
dimaksud alandamine, laenuprotsentide vähenda-

¹ B.A. Mann, tsit. teos, lk. 68.

mine ja ebaseaduslike maasunoguemiste tühistamine. Varsti pidasid talupojad need nõuded tükisteks ja vähesteks ning läsisid üle mõisamaade jagamise nõudele. Talupoegade liidud astusid välja kui rahapealse revolutsioonilise võimu organid. Liitude aktiivsema osa moodustasid kehvunud, rentnikud ja vähesed maaga talupojad, kes võik kokku moodustasid 70% liitude liikmetest. Mõnedes provintides asusid talupojad mõisamaade jagamiseks; esmajärjekorras jagati kõige reaktiivsemate mõisnike maad. Paljudes kohtades kuldusid talupojad rendimaksude ja protsentide maksimisest. Tähtsat kohta talurahvaliidumise suunamisel etendas Mao Tse-tungi töö¹. Ettekahne talupoegade liikumise uurimisest Hu-nani provintsis², milles ta purustas kapitalantide seisukohad, kes püüdsid takistada talupoegade liikumisi ja valdada need oma liitlastest — töölisklassist. Mao Tse-dung rõhutas, et talupoegade liikumine on Hiina revolutsiooni kõrgus tähtsamaks osaks ja talupoegade liikumine võib edukas olla ainult siis, kui teda juhivad proletariaat.

Pärast Tsiang Kai-Si võimule tulekut 1927.a., moodustati Nankingis reaktiivne valitsus, mille tulemusena kodanuse ja mõisnike blokk tugunes.

¹ Mao Tse-tung, Угольные произведения. т. 1., Москва, 1952.

Valitsus

koosnes kõige uantsioonilisematest kuomintanglastest: kompradooridest, poodaalidest, militaristidest ning suurpankuritest. Mao Tse-tung kirjutas 1928. aastal „Praegune uute kuomintangi militaristide ülemvõim kujutab endest nagu varemgi kompradoorse kodanluse ülemvõimu lianas ja mõisnike ülemvõimu külas. Välispoliitikas tähendas see kapitalistiooni imperialismi us, aga sisepoliitikas rahade militaristide asendumist uudega ja edasist tööliste ning talupoegade majandusliku ekspluatatsiooni ja poliitilise rõhutamise tugevumist.“¹ Algas julm revolutsiooniliste tööliste ja talupoegade tagakiusamine.

1927. - 1929. a. tapeti ligemale 300 000 revolutsioonilist töolist ja talupoega.² Agraarolekord jäi endiselt lähendamata. Publitseeriti ainult valitsuse dekreet 11. maist 1927. aastast, mille kohaselt rendimaksude suurus ei tohtinud ületada 40% saagist. See aga ei rahuldanud talupoegi, kes nõudsid endiselt mõisamaade konfiskeerimist ja jaotamist kui ainust tingimust nende olukorra parandamiseks.

1928. a. alates hakkasid kujunema revolutsioonilised baasid. 1934. a. oli nende territoorium 600 000 km. Neil aladel hakati kohe ka agraarküsimuse lähendamist teostama. Kuni jaapani imperialistide agressioonini 1937. a., seisis kom. par-

¹ Mao Tse-tung, Почему в Китае может существовать Красная власть?, Избранные произведения, т. 1, стр. 99

² А. Кузнецов, Сохранение Китайской Народной Республики - великая победа китайского народа, Москва, 1951. стр. 8.

tu agraarpoliitika sellis, et konfiskeerida mõisnike maad ja anda need talupoegadele jaapanlaste agressioon nõudis kõikide rahvuslike jõudude ühendamist. Kommunistlik partei lianas edasi mõisamaade konfiskeerimise, et mitte eemaldada mõisnike ühtselt rahvusiindust. Vabastatud rajoonides alandati ainult rendimaksu 25-30% ja vähendati laenuprotsenti.¹ Laenuprotsentide alandamine ja rendimaksude vähendamine jaapanlaste vastase sõja perioodil ja ka kõik ülejäänud demokraatlikud ümberkorraldused teostati selle võitluse nimel. Et nõrgendada mõisnike vastutöötamist jaapani vastasele võitlusele, teostati ainult niisugust poliitikat, mõisnike omandiõigust maa-
le ei puudutatud.²

Pärast jaapanlaste purustamist 1945. a., võttis Hiina Kommunistliku Partei KK 4. mail 1946. a. vastu otsuse pöörduda tagasi mõisnike maade konfiskeerimise juurde. 1947. a. septembris võeti vastu otsus maaseaduse kohta, mis vastas mittele klassi-
jõudude arstusele. Seadus nägi ette mõisamaade konfiskeerimise ja nende jaotamise talupoegade vahel. Seadusega annuleeriti ka talupoegade võlad mõisnikele ja kulakutele ning lubati vaba maa ostmise- müügi operatsioonid. 1947. a. seadus vastas kodusõja tingimustele, kus rogu

¹ E. Kobariš, trükitud artikkel. Ученые записки института востоковедения I, lk. 128.

² Мао Цзэ-дун, О коалиционном правительстве, Избранные произведения, т. 4., lk. 538.

kommunistliku partii poliitika oli suunatud võidu saavutamiseks Kuomintang'i kinni üle. See oli periood, kus mõisnik ja külaa toetasid kontrevolutsiooni ja taastasid maasaduse elluviimist. Nii-suguses olukorras oli tarvilik külaa teie piiramise poliitika tema maa ja ülejäänude rekvireerimise teel. Mõisnike maa ja varandus konfiskeeriti ning neile jäeti maad võrdsetel alustel talupoegadega. Konfiskeerimine tähendas mõisnike taliku eksproprieerimist ja nende maavalduse likvideerimist. Rekvireerimine oli vähem vägivaldne iseloomuga ja rekvireeritud maade omanikke ei saa panna samasse kategooriasse mõisnikega.

Partii agraripoliitika eesmärk oli rahuldada ulkoige kehvikute ja sulaste nõuded ning säilitada kindlalt liit keskmisega ja mitte kahjustada tema huvi. Kehvikud ja sulased said maad, üks osa keskmisest sai maad juurde, teine osa andis rebatahtlikult osa maast ära, et pääseda ülearustest maaosadest, kolmanda osa maavaldused jäid aga puutumatuks.

Külaa maade ja varanduse ülejäänude rekvireerimine oli vajalik. Hiina talupoegade ekspluateerimine külaa poolt kannab raskest feodaalset ja poolfeodaalset iseloomu; peaaegu kõik külaad tegelikult maa rentimise ja liigkasuvõtmisega, nende palgatööjõu kasutamise oli

poolhoodaalne. Et neil on palju head maad, siis ei ole ilma niisuguse maa jaotamiseta võimalik rahuldada kehvikute ja sulaste nõudeid. Tuli rangelt jälgida, et kulakusse ei suhtuta samuti nagu mõisnikusse, oli eialgu vajalik kulaklike majapidamiste säilitamine, sest ilma nende toodanguita ei oleks eialgu läbi saadud. Samuti tuli vältida 1931.-32.a. tehtud vigu, kus kulakutele anti ainult halvad maad, mõisnikele maad ei antud üldse.

Kulakute rekvireeritud maast ja varandustest loodi fond, mis võimaldas varustada rihnet ja tagalat toiduainetega, jagada maad ja varandust maata ja vähese maaga talupoegadele ning windlustada sellega tööliste liitu talupoegadega. Niisugune poliitika võimaldas tõsta ka Rahvavabastusarmee moraalsed võitlusvõimed, kuna Rahvavabastusarmee koosseis enamuses talupoegadest, kelle perekonnad olid tagalas, vabastatud rajoonides. „Talupojad - see on Hiina armee formeerimise allikas. Sõdurid - need on talupojad sõduisihelis...“²

Pärast Tšiang Kai-ši reaktsioonilise alibi suutamatust sai hiina rahvas oma maa pelemis-
tus ja ühtestas rahva demokraatliku diktatuuri

² Mao Tsz-tung, tsit. artikkel. Угопанкве и проуызбегенур, т. 4, lk. 540.

ri, mille oluseks oli liit tööliste ja talupoegade vahel. Välismaise kapitalismi ja imperialismi võimustumise hävitamine tähendas revolutsiooni ühe ülesande lahendamist. See oli revolutsiooni antiimperialistliku ülesanne. Antifoodaalse ülesanne oli veel lahendamata. Ilma revolutsiooni antifoodaalse ülesande lahendamata ei oleks olnud võimalik tõsta rahvamajanduse taset, kindlustada liite tööliste ja talupoegade vahel ning tõsta talupoegade massi uue Hiina aktiivse majandusliku ja poliitilise üleshitustööle. Revolutsiooni edasine areng sõltus sajanditepikkuse Hiina küla mahajäämuse likvideerimisest, talupoegade ja tööliste liidu edasisest kindlustamisest.

Hiina Kommunistlik Partei lähtus sellest, et ainult agraarrevolutsiooni teostamine võib kindlustada rahvademokraatlikku eüci. Hiina Rahvabariigi es seisis kolm põhilist ülesannet. 1) teostada agraarreform 2) parandada tööstuse ja kaubanduse olukorda 3) vähendada väljaminekuid riigiparatuuri jaoks.

Agraarreformi teostamine kogu Hiina territooriumil tähendas kodaniku-demokraatliku revolutsiooni ülesande lahendamist algava sotsialistliku revolutsiooni tingimustes. 1950. a. juunis ütles Mao Tse-tung Hiina Kommunistliku Partei Keskkomitee

III plenumil, et maareformi teostamine on maa ma-
jandusliku olukorra põhjaliku parandamise esi-
mesus tingimuseks. Sama aasta juunis toimus Hiina
Rahva Poliitilise Konsultatiivnõukogu Ülehinna-
se Komitee teine istungjärg. Istungjärgul esines Hiina
Kommunistliku Partei KK esimehe asetäitja Liu
Šao-tsi, kes rõhutas, et „üldise maareformi teostamise
vajadus on silmanähtav, kuna endine Hiina maa-
valdussüsteem on äärmiselt ebaratsionaalne ja on
Hiina mahajäämuse põhjuseks. Kui seda olukorda
ei muudeta, siis ei saa kindlustada Hiina rahva-
revolutsiooni võitu, ei saa vabastada tootlikke jõu-
de maaraajoonides, ei saa teostada uut Hiina in-
dustrialisermist ja rahvas ei saa kasutada re-
volutsiooni võidu puamist vilja.“¹ Maareformi üles-
anne ja eesmärk ei olnud ainult vaeste talupoega-
de olukorra parandamine, vaid ka põllumajandus-
liku tootmisjõudude vabastamine feodaalsetest mõis-
nike maavaldussüsteemi ahelast. Hiina talurahvas
voib lõplikult viletsuse hävitada siis, kui on suu-
rendatud põllumajandusliku tootmist, teostatud
maa industrialiseerimist, teostatud rahva elatus-
tasest ja kui Hiina asub sotsialistlikule arengu-
teele. Seega teostati maareform tihedas seoses neu-
de tähtsate revolutsiooni eesmärkidega ja neid
arvestades. Feodalismi igandite hävitamine ja

¹ Лю Шао-Цзи, Об аграрных преобразованиях в Китае. Аграрные преобразования в народном Китае, с.к. 30

mõistliku maavalduse kaotamine roodustas demokraat-
liku revolutsiooni üleskasvatamiseks. Agraar-
reform pidi puhastama teed uutele tootmissuhetele, mis
rajasid tootmisvahendite ühiskondlikul omandil.

Agraarprogrammi väljatöötamise juures lähtus kom.
partei marksistlik-leninliku agraarpoliitika ja
Hiina revolutsiooni kogemustest ning Hiina küla klas-
sijõudude asetusest. 1950. a. 28. juuni maaseadus
lähtuski nõuadest nendest ülesannetest. Agraarrevol-
utsiooni laiendamise plaan määrati kindlaks Hi-
na Rahvusliku Poliitilise Konsultatiivnõukogu üld-
programmis, mille 27 § on öeldud: „Maareform on
tingimata vajalik tootlike jõudude arendamiseks
ja maa industrialiseerimiseks. Rajoonides, kus maa-
reform on teostatud, tuleb kindlasti kindlustada
õigus saadud maale. Rajoonides, kus reform ei ole
veel teostatud, on vajalik talupoegade masside üia-
liitude loomisele ja riisuguste vahendite kasutamise-
le teel nagu kohaline banditismi ja kohaline ku-
vitahtlike mõistlike liivideurimine, ühdimaksude ja
laenuprotsentide alandamine, maade jaotamine, ra-
kendada „ellu printsip – maa nulle, kes seda
harivad“¹

Hiina Kommunistliku Partei poliitiline joon ag-
raarreformi teostamise ajal oli: „Toetumine su-
lastele ja nehvikele, liidus kasamikega neutrali-“

¹ Образование Китайской Народной Республики, лк. 39-40

majandusliku ülesehitustöö. Maal kujunes väga kõiki-
de rahvaste, demokraatlike klasside, partude ja riik-
made ning rahvaorganisatsioonide ühtsus. Nüsusu-
sus olukorras, kus agraarreformi teostamine ees sei-
ses, oli vajalik säilitada riikaste talupoegade ma-
jandused. See oli riigile kasulik vahenduline ja
majanduslike raskuste ületamise seisukohalt. Vaja-
dis säilitada riikaste talupoegade majapidamisi
kaob alles siis, kui valmivad tingimused ma-
sinate ulatuslikus kasutamiseks, kollektivmajaan-
dite organiseerimiseks ja sotsialistliku reformi läbi-
viimiseks määrapiirkondades, selles aga kulub üsna
palju aega.¹

1950.a. agraarreformi kohaselt säilitati mu-
lakuute maa ja majapidamised, mida nad majaan-
dasid kas ise või palgatööjõu abil. Säilitati ka
maa hankimiseks vajalik inventar. Kui mullak an-
dis rendile rohkem maad, kui ta ise hankis, siis see
rendile antud maa rewireeriti.² Kulakuute neut-
raliseerimine andis võimaluse asetada mõisnike alad
täieliku isolatsiooni olukorras ja koondada kõik
jõud pedaal mõisnike liivideurimisele.

Agraarreform teostati väga raskes tingimustes.
Reformi ei saadud teostada kohe ja samaaegselt
kõikides rajoonides, kuna territooriumi vabastati
allus järvi-järgult muumintanglikust režiimist ja

¹ Др. Улао-Улао, табуригид артикул. Аграрные преобразования в
Капогхан Кумаи, с.к. 39.

² Законодательные акты, с.к. 129.

selleida kuladus ja isolerida mõisnikud, järk-järgult liiviklerida mõisnike klass ja kindlustada talupoegade omandiõigus maale.¹ Agraarsete ümberkorralduste eesmärk ei olnud ainult tootmissuhte tõstmise, vaid nad olid ka revolutsiooni üheks põhiliseks ülesandeks, kuna agraarsete ümberkorralduste käigus hävitatakse lõplikult feodalism, siis hävitatakse sellega ka imperialismi põhiline sotsiaalne baas. Agraarsed ümberkorraldused olid nüüsiis tähtsaks vahendiks, mille abil hiina rahvas võib luua sõltumatu riigi.²

Agraarreformi eesmärk oli ka sulaste ja kehvimate nõudmistele rahuldamine tootmisvahendite ja maa järele ja muuta nad endistest võõrale perekonnale töötarast talupoegadeks, kes töötavad endale.

Agraarreformi ajal tuli kuladute suhtes ajada neutraliseerimise poliitikat. 1946-49. aastatel lubati rahvarõimude poolt riigis talupoegade maa ääretõstmist, kuna siis käis sõda. Pärast revolutsiooni võitu olukord muutus: kodusõda oli põhiliselt lõppenud. Talupoegade sõjaväe- ja töökoostus olid peaaegu täielikult naotatud. Riiklikud vilja müügi kohustused olid vähenenud. Rahvarivolitsus oli suuteline andma juba vaestele talupoegadele tõstet abi. Riigi peamine ülesanne oli

¹ Е. Ковалев, Аграрная реформа и укрепление союза рабочих и крестьян в Китае. „Коммунист“, 1953 № 13. Стр. 121-122

² Ченг Цзун-Хай, Некоторые основные вопросы связанные с аграрными преобразованиями. Аграрные преобразования в народном Китае, стр. 121.

demokraatiline ümberkorralduste teostamine u olnud
võimides rajoonides ühesugune.

Hiljem vastastatud rajoonides, kus poliitiline olu-
kord u olnud veel stabiliseerunud ja talupojad ei
olnud organiseerunud, teostati esialgu eksploataa-
torline klasside piiramise poliitikat rendimaksude
ja laenuprotsentide alandamise vormis. See oligi
agrarisuhete ümberkorralduse esimene etapp. Sellel etap-
pil tuli tööst tähelepanu pöörata ka sellele, et pi-
leerdada mõisnike öönestustööd ja kuritegelikkust
ning suruda alla kontrerevolutsionäärid. Tuli mo-
biliseerida mass, et need asused mõisnike relvas-
tatud jõudude, bandiitide ja nende pooldaja-
te ning mõisnike avalike ja salajaste organisat-
sioonide hävitamiseks. Ettevalmistava etapi kõrgus-
tiguksid ka riigiorganid otustavalt: aretada
neid, ueda raja; hukata, ueda raja; represseruda,
ueda raja. Masside täielikus mobiliseerimises
suunati linnadest maale arvukaid brigaade. Neis-
s brigaadidest kuulus igal aastal kokku
300 000 inimest. Brigaadidest kuulusid partii-
töötajad, töölised, intelligentsi esindajad, üliõpi-
lased. Ka kohaliku elanikkonna hulgast val-
mistati ette koadritööli. Poliitiline ettevalmistus
käis koos rendimaksude alandamisega. Maaoma-
nikel keelati ära kantsjonide sissehooldmine maa

¹ Лео Дж. Эль, Великая победа аграрной реформы. Эконо-
мические успехи Китайской Народной Рес-
пубрики 1949-1953 гг. Москва, 1954, лк. 157.

rentimisel. Osaliselt kuulusid talupoegadele tagasi-
maksmisele 1949. a. võetud kantsjonisummad. 1950.a.
võetud kantsjon tuli tagasi maasta täielikult. Kui
maarent oli kõrgem kui 50% saagist, siis tuli see
alandada 30%-le. Kui rent 50% ni ei ulatunud,
siis tuli see alandada 25%-le. Rendimaks ei
tohtinud mingil juhul ületada 37.5% antud
maastüki põhiliste kultuuride üldsaagist.¹ Mõisnik
ei tohtinud pärast rendimaksu alahemist võtta
rentnikult maad ega anda seda teisele. Keela-
ti ka maade müümise ja pantimise. Rendimak-
sude ja kantsjonide tagasimaksmine oli suure prak-
tilise tähtsusega, kuna see ora viljast oli talupo-
jale vajalik täiendus seemne ja toidutagavara-
de jaoks. Kogu valitsuse riisugune poliitika kõr-
gendas mõisnike ja tugendas kohalikku rahva-
võimu ning talupoegade usku temasse. Rendi-
maksude ja laenuprotsentide alandamine ei tä-
hendanud klassstruktuuri muutumist. Ta an-
dis ainult loogi mõisnikule, piiras feodaalset eks-
pluatatsiooni ja parandas töötavate masside
majanduslikku olukorda ning tõstis talupoegade
massi aktiivsust ja initsiatiivi, valmistades neid
ette otsustavaks räljaastumiseks mõisnike klassi
vastu. Annuleriti ka kõik talupoegade võlad
mõisnikule ja vabandele. Kõige selle tulemuseks

¹ B.A. Mamon, tsit. teos, lk. 132.

oli talupoegade majandite tugevumine, kuuu nad võinid osta nüüd rohkem loomi ja inventari.

Maareformi ettevalmistustööd juhtis järjekindlalt kommunistlik partei. Siin kommunistid olid kuu väsimatud talupoegade organisatsioonid nende võitluses maa eest.

Maareformi toostamisel etendasid tähtsat kohta talupoegade liidud. Need olid massiorganisatsioonid, mis ühendasid talupoegi feodalismi hävitamise eesmärgil. Maaseaduse elluviimisel olid nad ühtlasi täidesaatvateks organiteks, kes võtsid arvele konfiskeeritud maa, tootmisvahendid, varanduse ja jagasid selle välja antud küla kehvikutele ja sulastele vastavalt soojate arvule. Talupoegade liitude ülesandes oli põllumajandusliku tootmise tõstmine, põllunduslike kooperatsioonide loomine, talupoegade elutingimuste parandamine ning nende poliitilise ja kultuurilise taseme tõstmine. Liitudesse astusid sulased, kehvikud, usumikud, küla käsitöölised ja küla revolutsioonilise intelligentsi esindajad. Sina astusid ka komm. parteiorganisatsioonide poolt külla tööle suunatud töölisklassi esindajad. Liitudes juhtis koht pidid kuuluma sulastele ja kehvikutele. Kommunistlik partei pööras tõsist tähelepanu sellele, et kindlustada nende liitude õige juhtimine. Liitudesse ei tohtinud lubada astuda sulamitel ja mõisnikel. Briti

tuli jälgida, et mõisnikud või vürstid ei pääseks liitude juhtkondadesse. Samal ajal tuli hoolitada, et keskmise liitude tööst võrvalt ei jääks. Liitude juhtkonnast pidi vähemalt $\frac{1}{3}$ olema keskmise hulgast. Ida-, Kesk-, Edela- ja Lõode-Hiinas kuulus talupoegade liitudesse 88 miljonit talupoega, kesjuures 30% neist olid naised.² Talupoegade liitudes ühendasid anti-feodaalsesse võrvalt võimude elemente, kes astusid välja feodaalide vastu.

Saioldast selgitustööd tuli viia läbi teha selles, et talupojad ja töölisid mõistaksid ümberkorralduste teostamise vajadust ja et nad ei asuks kaitsma mõisnikku, kui see oli neile sõber või sugulane. Ka mõisnikule oli tarvis selges teha, et kui nad tahavad pääseda varistusest, siis peavad nad ausalt täitma kõik rahvavalitsuse ja talupoegade liitude korraldused ja ei tohi osutada neile vastupanu.

Agraarreformi ettevalmistamise teisel etapil oli tähtsaks tööks klassiduse uuendamine kindlaksmääramine. „See oli“ nagu rõhutas Liu Šao-tsi, keeruline ja erandiselt tähtis sündmus agraarsete ümberkorralduste käigus.“ Suurt ettevaatlikkust nõudis mõisnike klassi uuendamine määramine, kuna see tõi enesega kaasa nende maa ja tootmisvahendite konfiskeerimise. Liite või teise klassi

² Ляо Шу-ань, Великая победа аграрной реформы. Экономические успехи Китайской Народной Республики 1949-1953 гг. Москва 1954. С. 161.

kuuluvus oli küla elanikkonna enamuse juures sel-
gusti rõhendamata ja oli lihtne läbi viia, ainult elanikkonna vähemuse juures oli see ebaselge. Klassidesse kuuluvuse kindlaksmääramine andis ülevaate oma ja vaenlase jõududest. Tuli meels pidada seda, et kui isiku kuuluvus ühte või teise klassi oli segane, tuli hoolikalt asja uurida, et mitte teha vigu. Kui mõni viga selles suhtes oli tehtud, tuli see ki-
usti parandada. Klassidesse kuuluvuse määramisel tuli aluseks võtta Hiina Rahvavabariigi Keskvahvavalitsuse Riikliku Administratiivnõukogu 1950. a. 4. augusti otsus „Klassidesse kuuluvuse kindlaksmääramisest külas.“

Klassikuuluvuse määramise otsustavaks näitajaks oli inimes isiku maa ja majapidamise suurus ning iseloom. Mõistmises arvati need, kellel oli silmapäiselt suuri maatükke, millede suurus turduvalt ületas keskmise talupoja maatüki suurus antud maakohas. Kulad olid need, kes valdasid keskmistest talupoja valdustest 2-3 korda suuremaid maatükke. Keskmises loeti need, kellel oli oma majapidamine ja maa, mille suurus enamvähem rahuldas talupoja majapidamise vajadusi. Kehvutitel olid maatükid, mis ei rahuldanud perekonna vajadusi ja neil oli sunnitud maad rentima mõnikuul või kulanult. Sulastel ei olnud

üldse maad ega tootmisvahendeid ja nad töötasid polgatoõlistena

Majapidamiste liigitamise aluses olid sissetule-
mud. Briti tuli arvesse teiste isikute ekspluateri-
misest saadud tulu suurus, vaatamata sellele, kas
tulu oli fodaalse rendi vormis, liigkasuvõtlikus prot-
sendis või sulaste lisatöös. Mõisa- ja kulaute ma-
japidamistes loeti need, millede ekspluaterimi-
sist saadud tulu oli suurem kui 25% kogu tu-
lust.¹ Keskmised olid need, kes ekspluaterisid üll
röörast tööjõudu, kuid see oli ajutine ja eksplua-
terimisest saadud tulu ei ületanud 25% üldi-
sist aastasest sissetulekust.

Isikud, kes aitasid mõisnikel koguda rahdimaaksu
või olid mõisaralitsejateks olnud, kuuluvad mõisnike
kategooriasse sel juhul, kui see teenistus oli põhili-
suse sissetuleku allikaks ja elutingimused olid
kõrgemad kesmise talupoja elutingimustest. Mõisni-
kes arvati ka need, kes ise maad ei omanud, kes
aga rentisid seda mõisnikelt ja andsüd siis oma-
korda ühdele teisele isikule. Juhul, kui nad
ühe osa sellest maast harisid omal jõul, olid
nad kulunud. Arvesse tuli ka aja pikkus, mille
jooksul saadi võõra tööjõu ekspluaterimise ar-
vel lisaräärtust. Kui laostunud mõisnik ühe
aasta vältel enne vabastamist elatas end

¹ B. A. Mamm, trit. teos, lk. 139

isiklikust tööst, paigutati ta teise kategooriasse (tööline, kehvik, talupoeg). Kui isiklikust tööst saadav tulu kattis $\frac{1}{3}$ aastaseid kulusid, siis loeti ta kulaks. Kulad olid ka need, mille kolm viimast aastat enne vabastamist oli peatunud ekspluatatsioon, millest saadud sissetulek ületas 25% perekonna üldisest aastasest sissetulekust. Kui ekspluatatsioon oli kestnud vähem kui kolm aastat või kolm aastat vahelajadega, siis oli see jõukas kehmik. jõukad uskminud ekspluatatsioonid võõrast tööjõudu ajutiselt ja sellest saadud tulu ei olnud peamine elatusallikas.

Üheks klassimuluvuse määramise kriteeriumiks oli ka isikliku töö iseloom. Eristati kahte liiki töid: abitööd ja põhitööd. Põhitööd olid niisugused tööd nagu külv, küünd, viljakoristus jne. Kulad tegelend ise ka põhitöödega, mõisnikud aga ainult abitöödega.

Pärast sõjande ettevalmistustööde lõppu võidi minna juba maa prautilisele jagamisele. 1950.a. detsembris käiski Lõuna-Hiina uskrajoonides aurtiine maade jagamine

1950.a. agraarraaduse alusel kuuluvad külades konfiskeerimisele mõisnike maa, tööloomad, põllukultuuride inventar, teravilja ülejäägid ja ülearu-
nd eluhooned. Ülejäägid varandus jäi puutumatuteks.²

²Законкодательские акты, лк. 127.

Perevõlliule templitele, templitele, kloostritele, koolidele ja teistele organisatsioonidele kuuluvad maad rekvireeriti. Kohalikud rahvavõimeorganid pidid leidma vahendid koolide, lastekodude, vanadekodude, haiglate finantseerimiseks, kui need eksisteerisid rekvireeritud maade arvel.

Nüüsiuguste isikute maad, kes oma maa rendile andsid, kuna neil puudus vastav tööjõud maa harrastamiseks, konfiskeeriti. Ka poolmõisnike tüüpi ulanepoolt rendile antud maa konfiskeeriti. Ülejäänud ulanute maad ja varandused jäid puutumatuks. Puutumatus jäi usumise, uhvite, sulaste ja teiste maal elavate isikute maa ja varandus.

Mõningaid maatükke lubati rendile anda, kuna renditarate maade osa oli väike ja moodustas 3-5% ülesharitarast maast.¹ Maad rentida võisid hukunud vanglaste perevõnnad, revolutsioonilise armee võitlejate perevõnnad, töövõimetud isikud jne., kuna Hiinas puudus töövoime kaotanud ja töötute isikute jaoks sotsiaalkindlustuse fond.

Koos mõisnike maaga konfiskeeriti ka nende tööloomad, põllundusliku inventar, teravilja ülejäägid. Teravilja ülejääkide all mõisteti seda hulka teravilja, mis pärast rendimaksude alandamist ja riiginõustuse täitmist jäi mõisnikul järele ja mida ta ei vajanud oma perevõnna ülal-

¹ No 100-ye, trükitud artikkel. Справку прообразована в народном Куме, лк. 33.

pidamiseks. Konfiskeerimisele kuulusid need elumajad, milles ei elanud mõisnik ega ta perekond.

Kulakute neutraliseerimise usmääril kulakute maa jäi puutumatuks. Ka nende poolt rendile antud väikesed maatükid jäid puutumatuks. Ainult mõnedes rajoonides, kus kulakute poolt rendile antud maatükid olid väga suured, tuli need rekvireerida, kuna muidu ei oleks saanud rahuldada keharikute ja sulaste nõudeid. Kui kulak andis rendile rohkem maad kui ta ise haris või hariti palgatööjõu abil, siis ei olnud ta lihtsalt kulak, vaid poolmõisniku tüüpi kulak ning siisugusel juhul rekvireeriti rendile antud maa.

Mõisnikule kuuluvad tööstuslikud ja kaubanduslikud ettevõtted ei kuulunud konfiskeerimisele. Agraar-seadus lihviteris podaalse omandi, kapitalistlik omand jäi puutumatuks. Ka kaubanduslike ja tööstuslike ettevõtete ekspluaatimiseks vajalikud maad jäid puutumatuks.¹

Mõisnikule oli kogunenud paljude aastate jooksul talupoegade ekspluaatimisest rohkesti varandust. Narasemate aastate kogemuste kohaselt nähti, et kui kogu see varandus jaotada, siis võib kergesti suur osa sellest ühiskondlikust rikkusest hävida. Palju kasulikum oli säilitada see varandus niisuguse mõisniku käes, kuhu nad võisid seda rakendada

¹ Закон о государственном банке, ст. 128.

tööstuses, mis tõi kogu kogu inimeskonnale. Mõisnikud
kandsid kogu endi kätte jäänud varanduse eest vast-
tutust, ei lohtunud seda hävitada ega peita. Varan-
duse rikumise eest tuli mõisnikul makssta trahvi või
kanda muud vastutust. Karistust tuli kanda ka
kõikidel teistel isikutel, kes püüdsid seda varandust
rikuda.

Kõige antiirsemalt võitlesid agraarreformi elluraken-
damise eest uhvikud ja sulased, kes moodustasid kü-
laelanikkonna enamuse. Kehvikud ja sulased said
antud maakohta usumise maavalduse suurusest $\frac{9}{10}$
ja rahuldasid sellega oma eelasilikkamate vajade-
de maa suhtes.¹

Täielikult olid agraarreformi kõigus kaitsitud usumise
huvid. Kesumise kuulus maa, kaasa arvatud
rajoonad usumikud, jäi puutumatuks. Ei puuduta-
tud isegi seda osa maast, mis oli nn. "üleliigne",
võrreldes maastiki usumise pinnaga, mida antud
maakohta elanikud said mõisamaade jagamisel. Kui
usumikul oli maad mitteülbaldaselt, said nad
isegi juurde. Kesumikud said kogu juba reformi
ettevalmistaval perioodil, kuna rendimaksude vähenemise
ja pandid tagastati. See kõik tegevdas
usumise liite sulaste ja uhvikutega ja soodustas
talupoegade inimeskonnade moodustamist, mille kuulus

¹ д-р А. Я. Ковалев, цитированная статья. Экономические учения Канта-
ковской Капозной Песчубинки 1949-1953. г., л. 155.

90% rogu külaelanikkonnast.¹ Nüüsuuue poliitika isoleris mõisnikud ja soodustas agraarrevolutsiooni edumot teostamist.

Üldisuse jagamisponidi kuulunud ka need maad, mis pärast maauoha vabastamist olid panditud, müüded, ningitud, loenatud jne. Kõik need lepingud tühistati. Kui talupoeg, kes oli maa loenanud või ostnud, kannatas reuivierimise tulemusena suuri kahjusid, siis võeti kasutusele abinõud nende kahjude hüvitamiseks.

Olulist tähtsust omas ka uudis- ja jäätmaade natsionaliseerimine. Ülesharimiseks võblike uudis- ja jäätmaade hulka ulatus 100-120 miljoni hektarini. See oli väga suur maa-ala, kuna 1952.a. haritav külvipind üldse oli 105 milj. ha.² Natsionaliseerimisele kuulusid suured metsad, niisutusasutused, koelavandused, tiigid, järved, sadamad jne. Riigi valdusse läksid ka suured teistandused, suhkrurooistandused, süüdiusside kasvandused jne., mis varem kuulusid suurmaapidajatele või ühiskondlikele organisatsioonidele. Natsionaliseeritud maade olemasolu võimaldas organiseerida riikliku majapidamisi.

Kõik konfiskeeritud ja reuivieritud maad võeti üle talupoegade liitude poolt ja kuuluti jagamiseks maata ja vähesel maaga talupoegade vahel vastavalt sөөjate arvule. Mõisnikud said talupoegadega võrdsetel alustel maad, et nad inikuline tööga

¹ Даро Ды-Энь, tsit. artiklil. Экономические вопросы Куманьской Народной Республики 1949-1953 гг., lk. 156.

² В.А. Манук, tsit. teos, lk. 145.

võisid end toita ja ennast töös ümber kasvutada. Vastavalt oluorale anti maad ka küla käsitöölisele, väikekaupmestele, teenistujatele ja nende perekonnaliikmetele. Nii, kelle teenistus oli alalises ülalpidamises küllaldane, siantud maad ja põllutööriistu. Võrdset talupoegadega said maad ka langenud kangelaste perekonnad, komandörid, võitlejad, inimlöödud, demobiliseeritud rahvarabastusarmee sõjaväelased, rahvaralitsuste ja rahvaorganisatsioonide töötajad, aga ka nende külades elavad perekonnad. Kui rahvaralitsuste või -organisatsioonide töötajad said küllaldast töötamist või oli neil veel mingisuguseid sissetulekuid perekonna ülalpidamiseks, siis võis neile anda rohkem maad või üldse mitte maad anda. Külla tagasi pöördunud töötatöölised ja nende perekonnaliikmed said maad ja põllutööriistu juhul, kui neil olid vastavad mehitajavõimude tõendid ja kui nad ise olid suutelised põllumajandusega tegelema. Maad võisid saada ka mõiskikud, kes olid vahelpeal põgenenud, kuid hiljem tagasi tulnud ja kes avaldasid soovi elada põllumajanduslikust tööst. Etikult rahvavaenlasteks tunnustatud isikud jäid maast ilma. Nende perekonnaliikmed aga, kui nad ei tegutsenud rahvarõime vastu, said ilma maad võrdset talupoegadega. Kogu maakonna

maadest võis 1% jääda usufondi nende isikute jaoks, kelle saatuse kohta puudusid kindlad andmed.

Agraarreform, mis kujutas endast revolutsioonilist põllumajanduse ümberkorraldust, ei võinud toimuda ilma ägeda klassivõitluseta. Mõisnike kui klassi likvideerimine ja lootavate masside poliitiline ning majandusliku võimu kindlustamine kehtis üle mõisnike ja vopradoorse monopolistliku kodanluse ägeda vastupanu. Rahvusliku kodanluse huvidele aga vastas feodaalide võimu ja feodaalse te igandite hävitamine. Mõisnikud püüdsid püüdnud agraarrevolutsiooni väikse. Reformi teostamise kõigil etappidel käis äge klassivõitlus. Mõnedes rajoonides õnnestus mõisnikul endal näiteks saada kontroll talupoegade liitude üle. Mõisnikud organiseerisid rüüstatud üksusi, mis olid tihedasti koos Tsiang Kai-Si agentuuridega. Talupoegi hirmutati meelajuttudega. Rendimaksumade ja laenuprotsentide alandamise perioodil oli rahvavõimude peamine töö suunatud kõige kuritavamate mõisnike vastu, kes pärast rendi alandamist võtsid endiselt kõrget renti või võtsid talupojadelt maa hoopis ära. Mõisnikud organiseerisid antiirakmate talupoegade peasmis ja teostasid isegi vallakaitse nende ette.

Klassikuuluruse määramise perioodil püüdsid mit-
te ainult suurmõisnikud, vaid ka keskmised ja väi-
kemõisnikud varjata oma valduste ja maade ning
varanduste tõelist suurust. Oma maad püüdsid
nad müüa usumikule. Nii näitas Tsiangsi provint-
sis Mandžou rajoonis müüs peaaegu iga mõisnik
ühe ora oma maast, võttes iga mu maa eest ai-
nult 2-3 dou² d² riisi. Mõned mõisnikud jaga-
sid oma varandust pantiivolt perekonnaliikmete va-
hel või „kinnisid“ seda sugulastele ja sõpradele. Pal-
jud perustasid oma elamuid, tapsid tööloomi,
raiusid maha viljapuuaiade, bambusosalused ja
rikkusid põllumajandusliku inventari. Nüisugu-
nd rahjulikuud teod mõjusid väga halvasti põllu-
majandusele.

Mõisnikud levitasid kuulujutte, et pärast mõis-
niku maade ja varanduste konfiskeerimist hanka-
tause liivideurima kulakuid ja usumikke. Neli-
des rajoonides, kus maa jagamine oli teostatud,
üksused mõisnikud väga uued piiripostid ja
kelasid talupoegadele nende maotükkidel tööta-
mise. Nad võtsid tagasi oma konfiskeeritud
varandused ja süütasid talupoegade majad põ-
lema.

Mõisnikud kasutasid ära ka mitmesuguseid
religioosseid ja poolreligioosseid sekte ning orga-
² dou = 10,35 l

misatsioonid, kuhu tõmmati vägivaldselt ka talupoegi. Need sentid ja organisatsioonid tunisid talupoegade terroriseerimise ja röövimise eesmärgi. Mõisnike reaktiooniline tegevus oli eriti aktiivne seal, kus oli tehtud vähe selgitustööd talupoegade laiaade masside kaasatõmbamises agrarreformi teostamiseks.

Õõitluses banditismi ja mõisnike kuritegelikkusega nägi agrarreformi 32 § ette, et "igas maakonnas tuleb reformi läbiviimise perioodil moodustada rahvatribunaleid. Tribunaleid sõidavad rajaduse korral kohtadele, arutavad asja ja karistavad vastavalt seadusele rahvamasside poolt vihatud kuritegelikke ja despotlikke elemente, kes on sooritanud raskeid kuritegusid ja kelle karistamist nõuab rahvas. Tribunal karistab kõiki isikuid, kes osutavad vastupanu agrarreformi teostamiseks või ühuvad seadust." Sama § keelas karmilt ka omavolilised arettemised, tapmised, piinamised, peasmikud.

1951. a. loodi näiteks Henani provintsis 567 rahvatribunali. 1951. a. jooksul paljastati samas provintsis 4000 spiooni ja bandiiti. 1950. aastast kuni 1952. a. juunini tapeti ja haavati lõuna-kiina provintsidis 11 000 bandiiti ja võeti vangis kokku kuni 126 000 bandiiti. Учредительные и исполнительные органы и колхозы
законодательные акты, с. 137.

kaitsesalgad võtsid bandiitidelt ära 71 727 rüü-
püssi ja püstolit, 6 205 automaati, 361 kuulipildu-
jat, 1 800 000 padrunit, rokkem kui 1000 kahu-
rit, suur hulk mürske ja granaate.¹

Agraarrevolutsiooni teostamine oli talupoegade ja
töölise poliitilise ja majandusliku võitluse tuletaot
ja nõudlustas rahva demokraatlikku diktatuuri. Ta-
lupojad võtsid mõisnikelt maa ära revolutsioonili-
sil teel, mõisnikud ei andnud oma maad vaba-
tahtlikult ära, seepärast maa jagamine oli võitlus.
On selge, et trofede saamine tuleb lüüa lahing.²

Agraarreform pidi teostatama 2,5-3 aasta jooksul
ja lõpetatama 1953.a. sügisel või kevadel. Rajooni-
des, kus elasid vähemrahvused, liimati agraarrefor-
mi elluviimise etapi hilisemale ajale. Reformi aku-
ti ilu rüüma etappidena, kuna nii omandati ko-
opmisi maa reavireerimiseks, konfiskeerimiseks ning
jootamiseks. Esialgu teostati maareform välgava-
litud külades, siis juba erinevates valdadus ja maa-
kohdadus ning lõpuks juba suuremates territori-
aalsetes üksustes nagu provintsid. Reform teosta-
ti kiiremini kui keda plaan ette nägi. Plaani
kohaselt pidi 1950-51.a. jooksul teostama reform
umbes 100 miljonil elanikuga alal. Pärast 1951.a.
sügist soovikoristust pidi reform laienema ka üle-
jäänud territooriumile.³

¹ В.А. Манник, стр. тос, л.к. 156

² Ду Мукв-мук, О некоторых вопросах руководства проведением
аграрных преобразований. Аграрные преобразования в
нарожном Китае, л.к. 953.

³ Е. Кованит, tsileeritud artikkel. Чинские замиски института восто-
коведения II, л.к. 133.

Enimuse osasta jooksul pärast agraaromaduse publitserimist 1950.a. juulist kuni 1951.a. maini teostati reform 157 miljoni elanikuga alal. Reform oli lõpetatud juba Ida-Hiinas Šantungi provintsis, Tsjangxi provintsi hiljem vabastatud aladel, Anhoi provintsi lõunapoolses osas ja 36% Futsiani provintsis. Talupojad said Ida-Hiinas keskmiselt 2 mu'd maad, Tšitziangi provintsis ja mõnedes linnalähedastes provintsidel oli iga inimese kohta tuler maa keskmine suurus 1 mu. Henani provintsis aga 2-3 mu'd.¹

1951.a. talvel ja 1952.a. kevadel jätkus maasua-duse elluravandamine nõrkemate jõuga. Agraar-revolutsioon haaras nüüd peamiselt Edela-Hiina ja Kesk-Lõuna-Hiina. 1952.a. juulis oli reformi läbiviimine põhiliselt lõpetatud ja häiritatud poolalismi põhiline baas. 1953.a. kevadel Tšou En-lai oma ettenandes Hiina Rahvusliku Poliitilise Konsultatiivnõukogu IV istungjärgul rõhutas, et agraar-reformis oli lõpetatud 450 miljoni elanikuga territooriumid.²

Linnalähedastes rajoonides oli agraarreformi teostamisel mõningad isärasused. Juba Riikliku Administratiivnõukogu otsus 1950.a. 13. jaanuarist näg-ette, et linnalähedased rajoonid on tihedas sidemes linnaga ja nende vahel olid hästi arenenud

¹ B.A. Maamur, tsit. teos, lk. 149.

² Sealsamas, lk. 150.

kaubanduslikud sidemed, siis maaküsimuse lahendamise nendes provintides tuleb kooskõlastada linna edasise arengu ja tööstuse arendamise perspektiividega. Linnalähedastes rajoonides olid kaubalis-rahali- sed suhted tunginud põllundusse palju rohkem kui muudes rajoonides. Suur osa mõisnikust olid seotud kapitalistliku iseloomu tööstuse ja kaubandusega. Üks osa linnalähedaste rajoonide maadest kuulus juba enne reformi riigile, kuigi seda kasutasid talupojad. Ka pärast agrarreformi teostamist enamused konfiskeeritud ja reuvereeritud maadest nationaliseeriti ja anti linnade rahvavalitsuste alluvusse.

Kui need maad olid ajutiselt vabad, anti nad maata ja vähese maaaga talupoegadele kasutamiseks. Konfiskeeritud maadel asuvad mõisnike hooned jagati talupoegadele. Ainult väga suured hooned ja villad, mis asusid looduslikult kaunites kohtades, võeti ühiskondlikuks kasutamiseks.

Agrarreformi ehitähtaegset lõpetamist soodustasid talurahva poliitilise teadlikkuse kasv ja nende aktiivne abi reformi teostamisel. Reformi läbiviimist juhtisid komiteed, mis koosnesid kõigi demokraatlike parteide ja organisatsioonide esindajast, sealhulgas ka talurahvaliidude esindajast. Nüsusugused komiteed organiseeriti provintides, maakondades ja iga külas. Talupoegade üldkoosolekutel selgitas nüsusugu-

ne komitee agraarreformi ülesanded ja elluviimise
võrda. Komitee koostas mõisnike ja ka iga taluma-
jandi kogu varanduse nimekirja ja need andmed
avaldati talupolgade üldkoosolekul. Komitee teostas
maade mõõtmist ja määras kindlaks igale elaniku-
le antava maatüki suuruse. Mõõtmise ja arvestami-
se tulemused arutati jälle läbi talupolgade üld-
koosolekul. Nii toimus mõisnike varanduse ja
maamandi jaotamine kõige laialdasema demokraa-
tia alusel kogu riika avalikkuse ees. Pärast kõiki-
de reformi elluviimistööde lõpetamist korraldati pide-
lik lõppkoosolek, mis kujunes pidepäevaks. Sel
päeval põletati rahva juuresolekul võlakirjad, or-
jastarvad rendilepingud, mõisnike ostulepingud ja
muud selsugused üritused.

Agraarreformi teostamine tõstis töötavate masside
hulgas kommunistliku partei autoriteeti. Jõrk-jäigu-
line poolfodaalne maavalduse ja maarasutamise õi-
guse liivideerimine ning maa andmine neile, kes
seda harivad, vastas paljumiljonilise maa töötava
talupolgronna huvidele. Minevikus poliitiliste õigus-
teta ja mõisnike poolt rõhutatud hiina talupolg
sai maa uult võimult. Ta usub kommunist-
likku parteid, lähel tema järele ja toetab igati
rahva võimu. Kõik see tõestab rahvademokraatliku
võra õigsust ja agraarreformi elujõulisust.

Hiina talupoegade laiaale massidele avanes tu hel-
gus ning õnnelikus elus. Hiina talurahvas tea-
dis, et nende es soovivad hiiglaslikud ülesanded,
aga ta oli täielikult vendsenenud, et kommunistli-
ku partei ja Hiina Rahvavalitsuse juhtimisel lahen-
datakse kõik need ülesanded ning kindlustatakse
üügi sõltumatus ja kogu rahvale jõueus.

Agraarreformi tulemused

1950. a. agraarseaduse ellurakendamise hä-
ritas suurel määral monopolised maavaldused, likvi-
deeris võlad ja purustas kõik orjastavad suhted,
milles elas hiina talupoeg. Likvideeriti mõisnike
klass, tõsis loogi osaliseks said lüügasurõõtjad.
Mõisnike poliitilise võimu hävitamine ja nende mõ-
ju vähenemine kõigidel ühiskondlikel elu aladel
näitas eriti efektiivselt uusi suhteid külas.

Lüügasurõõte sotsiaalsete ümberkorralduste üheks
tähtsamaks tulemuseks oli see, et kehvikud ja su-
lased said maa ja põllumajandusriistade oma-
nikeks. Enam kui 300 miljonit talupoega said
1953. a. alguseks 700 miljonit mu'd (47 miljonit
ha) maad.¹ Maade jaotamisel arvestati kohalike
olusid ja nii tuli mõningates provintssides keskmiselt
inimese kohta rohkem maad kui teistes. Näi-
tus tuli yuangui külas Luentsjani provintsis kes-
kmiselt igale sulasele ja kehvikule keskmiselt 0,41 ha
maad, see oli rohkem kui enne reformi oli maad
keskmisel. Keskmise maa suurenes 0,35 hektarilt
0,42 hektarini.²

¹ У. Владимиров, В. Мамин, "История Кос, с. 25"

² В. Масленников, "Аграрные преобразования и их значение в разви-
тии производительных сил Китайской Народной Рес-
публички", "Вопросы экономики", 1953, № 12, с. 65

Henani provintsi tuli iga inimese peale keskmiselt 1 mu maad, Pekingi ümbruses 3,5 müd. Ülehiinlises ulatuses võib teha järgmised keskmised andmed, mis näitavad maa võrdset jaotamist peale agraarreformi.¹

sootsiaalne rühmitus	maa müdles enne ref.	maa müdles peale ref.
mõisnik	7,7	2,12
kulak	6,6	4,2
keskmik	2,11	2,72
kehvik	0,88	1,65
sulane	0,23	2,4

Mõisnike ja kulakute maa vähenemise arvel kasvavad kehvike ja sulaste maaomand, sulane jõudis keskmise tasemele. Peale maa said kehvikud ja sulased ka koriloomi ja põllutööriistu ning varustati elamispiinnaga. Aikmüksi Pekingi ümbruskonnas mõisnikelt konfiskeeriti ja jaotati talupoegadele 420 korilooma, 217 rahurit, 17541 mitmesugust põllutööriista, 5530 ketti² vilja³. Henani provintsis konfiskeeriti 85 töölooma, 1800 põllutööriista ning 36450 ketti vilja, mis jagati 1606 kehvikule ja 150 vähese maaga majapidamise vahel.⁴

¹ Э. Гобарев, Аграрная политика Коммунистической Партии Китая. „Вопросы экономики“, 1950. № 10. С. 61

² 1 кетти = 600 гр

³ Г. Германов, Валгус Хина kohal, С. 490

⁴ Э. Гобарев, лит. артикул, „Вопросы экономики“, 1950. № 10. С. 62

Iluritar on jälgida andmeid yungui küla talu-
polgadele jaotatud maa ja vara kohta võrreldes
neid keskmiste andmetega enne ja pärast reformi.¹

elanime grupid	maa suurus mu'ides		elamispihid		hobuste arv		varuste arv.	
	enne	pärast	enne	pärast	enne	pärast	enne	pärast.
sulased	-	0,66	-	0,33	-	0,16	-	0,04
kuhviand	-	0,66	0,12	0,31	0,08	0,13	0,01	0,02
keskmised	0,55	0,67	0,24	0,38	0,35	0,18	0,05	0,05
jõukad kõhup.	2,41	0,66	0,70	0,22	0,42	0,11	0,06	-
mõisnikud	3,30	0,66	1,62	0,15	0,70	0,06	0,06	-

Nagu näha toimus jaotamine siin 100% võrdse
alusel piasegu. Elamispihinaga varustati sulasid
peamiselt mõisnike, kuid osalt ka külakute ela-
mispihinna vähendamise arvel.

Agraarrevolutsioon Hiinas omas kõik revolutsioo-
nilise demokraatismi iseloomulikke jooned. Talupo-
jad olid muutunud tähtsaima tootmisvahendi-
maa-omanikeks. Nad olid selle saanud revolüt-
sioonilisel teel, ilma väljastuta. Talupoegade maa-
valdussüsteemi loomine tähendas fodaalsete ja pool-
fodaalsete tootmissuhete täieliku hävimist ja
talupoegade isikliku sõltuvuse mitmesuguste vormi-
de hävimist. Hävisid orjastarvad fodaalse ren-
di vormid, mis raske koormana lasusid töötava

¹ Цык Цук-дук, Троеца новое Кумае, "Напогнсуи Кумаи", 1951.
№ 9-10, "л.к. 13".

talupojakuona õlgadel ning tagasid parasitliku mõisnike klassi ülalpidamise. Talupojad maksid enne reformi iga renditud hektari maa eest keskmiselt aastas 760 kg vilja, mis noonu teigi igal aastal 1 miljard 800 tuhat puuda¹. See hulk vilja oleks küllaldane olnud kogu Prantsusmaa elanikuonna toitmiseks. See suur kogus vilja jäi nüüd talupoegade kätte ja läks tootmise laiendamiseks. Talupojad võisid muretseda uusi tööriistu, seemet, põlluväetist jne. Nad hakkasid huvitundma uut agrotehnikat vastu ja nende huvi oma majapidamise toodangu tõstmise vastu kasvas pidevalt.

Aastatel 1950-1953 valitsus Hiina põllumajanduses põhiliselt 4 majapidamisvormi: 1) individuaalmajapidamine, kus võrast tööjõudu ei kasutatud, 2) külakute majapidamine, kus kasutati ka võrast tööjõudu 3) kooperatiivne - ja 4) riiklik majapidamine.

Uha rohkem hakkasid lenima mitmesugused kollektiivtöö vormid. Algelisem, kuid kõige masslikem vorm oli vastastikuus töö abistamisbrigaadid. Tjutised brigaadid organiseeriti ainult hoogtööde, nagu külv ja lõikuse, jaoks, muul ajal töötas talupoeg üksi. Alalised vastastikuuse abistamise brigaadid moodustati aastaringse igapäevase

¹ У. Брагунцова, В. Жуков, лит. тр. с. 27.

töö jaoks ja nandsid rohkem organiseeritud ilmet, neis koostati juba tootmisplaan ja esines tööjaotus. Nii ajutistes kui ka alalistes brigaadides jäid maa, inventar ja tööloomad edasi erasomandiks. Alalistes brigaadides muretsiti ka ühiselt koostatud summadest põllutööinventari, mis jäi ühisomandiks. 1953. a. oli Hiinas üle 35 miljoni abistamisbrigaadi, mille oli koostunud 43% majapidamistest. Ühisutus Hiina osades oli suurel määral suurem. Põhja-Hiinas oli brigaadidesse ühendamise % 60, Lõuna-Hiinas 70%.

Talupoegade tööentusiasmiga aitas igati tõsta ka riik. Riik soodustas parema seemne hankimist, uute tööriistade ostmist, põlluväetise muretsemist, põllumajanduslike vahjurite vastu võitlemist ja uute misitussaadeldiste ehitamist. Selle kõige tulemus oli toodangu taseme kiire tõus.

Juba 1951. a. sügisel koguti peamiselt teraviljarajoonides hea saak, välja arvatud Tsjangsi provintis, kus oli keskmine saak. 1951. a. teravilja kogutoodang ületas eelneva aasta saagi ja rahuldab Hiina tööstuskeskuste vajaduse toiduainete järele. Hiina, kus siiani oli importitud vilja, võis sellega loobuda ning saata isegi suurema koguse vilja Indiasse. Hea viljasaak oli seletatav ka sellega, et suudeti ära hoida stiihilised loodusõnnetused. Mõned Põhja-Hiina rajoonid

²Тоотмагобуенне, „Нароужай Кумай“, 1953, № 12, лк. 9.

kannatasid null põua all ja kirde-Hiinas oli 56 miljonit mu'd maad üle ujutatud, kuid see oli süüsi tunduvalt vähem kui 1950. a., millel oli üle ujutatud 70 miljonit mu'd ja 1949. a 120 miljonit mu'd.¹ Tunduvalt suurenes puuvilla külvipind ja puuvillatoodang ületas 152% võr- ra 1949. a. toodangu.² Hiina puuvill rahaldas täielikult Hiina tekstiiltööstuse vajadusi. Puu- villatoodangu tõstmiseks oli üik kasutusse võt- nud uue vahendeid: organiseeriti agrotehnilist abi; anti puuvillakasvatajatele krediiti ja tõsteti puu- villahinde 18% võrra.

Külvipinna suurenemisele aitas korasa ka uute hüisutusseadeldiste ehitamine, mille tulemusena suu- renes 1951. a. hüisutatav maaala 312 000 hektari võrra.³

Talupoegade huvi toodangu tõstmise vastu soo- dustas ka valitsuse maksureformi teostamine. 3-5 aastat oli müügi kohustusest vaba see osa toodangust, mis saadi hüisutussüsteemide uuen- damise teel. Maksukohustusest oli vaba ka see osa saagist, mis saadi uudismaadelt ja saak, mis ületas antud maakoha keskmise saagi taseme. Kõik see stimuleeris talupoegi uut põllumajanduslikku tehnikat kasutama ja kõrgeid saaki saama. Tähtis oli ka üügi

¹ Чень Юнь, О хозяйственной и финансовой работе. Экономиче- ские успехи Китайской Народной Республики 1949-58 гг.

² В. Масленников, tsiteritud artiklil, „Вопросы экономики“, 1953 № 10 lk. 70

³ Г. Германов, Валгуи Hiina kohal, lk. 500.

abi põllumajanduslike kahjuritega võitlemisel. 1951.a. kahjurit hävitamiseks kulutati 800 miljonit töö-
päeva.¹

1952.a. teravilja kogutoodang ületas 40% võrra
1949.a. tase, puuvilla toodeti 3 korda rohkem kui
1949.a.² Teravilja toodeti rohkem kui 160 miljo-
nit tonni, puuvilla aga 1 290 000 tonni.³ Tse-
lehtede saak suurenes 1950.a. võrreldes 3,5 korda,
tubaka saak 3 korda, siidiusside kookonid üle-
tasid 50% võrra 1950.a. tase. Kasvas ka puu-
viljatoodang. 1952.a. apelsinide saak ületas 3 kor-
da 1951.a. toodangu. Hiina talupojad ütlesid,
et esimesel aastal pärast agraarreformi jätkus
sissetulekuid toiduks, teisel aastal aranes võima-
lus osta uusi põllutööriistu, aga kolmandal aastal
muutub kogu elu jõukaks. See hinnang ei ol-
nud liialdatud. Riigi õige põllumajanduspoli-
tika sisendas julgust talupoegadele ja nende
töölase aktiivsus kasvas. Suurenes ka põlluma-
jandusega tegelevate inimeste arv.

Kuiigi aasta-aastalt kasvas põllunduse üld-
toodang, ei lahendanud see veel külaelanikkoh-
na vaesuse probleemi. Vaesuse ja vilitsuse täie-
lik ja radikaalne lahendamine võis toimuda
alles põllumajanduse sotsialistliku ümberkor-

¹ Чен Юнь, тит. артикел, Экономические успехи Китайской Народной Республики 1949-1953 гг. Стр. 109

² В. Масленников, тит. артикел „Вопросы экономики“, 1953 №13 Стр. 70

³ И. Курцов, Народный Китай в борьбе за мир, Москва, 1954. Стр. 9.

valduse baasil. Agraarreform ei peatanud küla dif-
ferentsrumisprotsessi, kuigi see oli tunduvalt nõrgen-
datud. Küla klassikoosis oli muutunud ja kesk-
seks kujuks oli saanud kehvik. Keskmise arv kas-
vas 20%-lt 53-80% ni, kehvikute ja sulaste arv
vähenes 70%-lt 10-20% ni.¹

Hiina Rahvavalitsus võttis kasutusele kõik vahen-
did, et luua tootlike jõudude arenguks soodsad
tingimused ja piirata küla differentsrumist ning
talupoegade vaesumist. Samuti pidurdati igati ka-
pitalismi arengut. Varemvaabastatud rajoonides kul-
ges see protsess eriti intensiivselt.

Pärast agraarreformi teostamist esines maa müü-
misi ja rentimisi ning see võimaldas külaantel
oma maid suurendada. Mõnedes rajoonides tek-
kisid majapidamised, millede suurus ületas 100-
200% keskmiste majapidamiste suurused.² Maa
rentimisega tegeles ka osa keskmisest, need olid
nn. jõukad keskmised. Mõnedes Kirde- Hiina
provintsis, kus agraarreform oli teostatud 1947-8a.,
kasvas keskmise majapidamiste arv 1951. aastaks
90-97%-ni. jõukatust keskmisest kasvasid ku-
lakud.

Pidevalt kasvas maa ost ja müük. Šansi pro-
vintsi kuues külas 11,8% või 139 majapidamist

¹ U. Брагунцова, В. Манук, лит. теос, lk. 26.

² В. Маоченников, лит. artikkel „Вопросы экономики“, 1953. № 13, lk. 66.

müüsid maad.¹ Šantungis provintsis teostatud uu-
rimustest selgus, et kolme aasta jooksul (1950-51. 52.)
kõikidest majapidamistest $\frac{1}{10}$ müüs maad. $\frac{3}{4}$ ostu-
müügi operatsioonidest oli seotud küla differentse-
rumisega. 35% müüsid maa majanduslike ras-
kuste pärast, 8% tööjõu puudumise pärast, 18% per-
kondlike pidudega teinud kulude katteks, 25%
maa rahitamise eesmärkidel ja 14% muudel põh-
justel.² Analoožilised andmed olid ka teistes pro-
vintsidel. Nästovalt ostu- müügi operatsioonide kas-
kude kasvamisid ka maa hinnad. Šantungis provint-
si Šua maakonnas kasvamisid maa hinnad 1940.a.
rõveldes 6 korda ja mõnes kohas isegi 8 korda.³
Paljud kihvid, mis alles olid saanud iseseisvateks
peremesteks, ei suutnud koguda küllaldaselt resurse
ning esimese ettejuhtuva õnnetuse puhul ei jää-
nud tal üle muud kui müüa oma maa. Oli
ilmtingimata vaja luua vastastikuse abistamise
brigaade. Rajoonides, kus need juba olid loodud,
oli ka maa müük palju harvem. Šansi provint-
si esirindlikus külas oli 216 majapidamist, neist
maa müüs ainult 6 majapidamist.⁴ Küla dife-
rentseerumist soodustas nn. vaba krediidi ole-
masole. See oli krediit, mis ei sisaldanud endas
üiklikku krediiti. Normaalse ja madalate %ga

¹ Результаты обследования уезда Чусан провинции Шаньси, аграр-
ные преобразования в Народном Китае, Москва 1955, стр. 256.

² В.А. Манник, лит. тез, стр. 161.

³ Сеальмас, стр. 162

⁴ Результаты обследования уезда Чусан провинции Шаньси, аграрные пре-
образования в Народном Китае, стр. 258.

krediidisuhete kõrval esines külas ka liigkasuvõtlik kõrge protsendiga krediidit ja tihti pidid talupojad pöörduma selle poole. Laenu vajati enamasti vilja hool, kas seemneks või perekonna toitmiseks. Põhiline laenuks minev teravili saadi siiski riigilt. 1952. a. said Lõuna-Hiina talupojad riigilt laenuks 37,6 miljonit tsini teravilja, 6 186 uut põllumajanduslikku tööriista, rohkem kui 11 000 tööloomat ja 62 000 tonni rätist. Lõuna-Hiina keskrajonides said talupojad ainnuüksi 1952. a. esimesel pooltel laenu 1071 miljardit 750 miljonit juani. Kokku andis riik põllumajanduse arendamiseks rohkem kui 3 triljonit juani.¹

Pärast agraarseaduse ellurakendamist muutusid põhjalikult ka rendisuheted. Kuigi rentimist ikka veel esines, ei olnud ta agraarsuhetes enam põhiliseks vormiks, rendi osatähtsus järsku vähenes ja ta ei kandnud roõrellikku iseloomu. Santsungi provintsi teostatud uurimustest selgus, et 8 204 majapidamisest andsid 218 majapidamist rendile, see teeb 2,07%. Rendile antud maa moodustas 0,56% üldisest põllumaa pindalast külas. Maad andsid rendile 2,75% kehvimate majapidamistest, 1,74% keskmisest ja 2,89% kulunudest.² Kõikidest sotsiaalsetest gruppidest andsid kõige rohkem maad rendile kulunud

¹ H. Bnaquvuroba, B. Marmuk, tsit. teos, lk. 49.

² B. A. Marmuk, tsit. teos, lk. 162.

ja kühvikud. Kühvikute poolt on see nähtus selita-
tav sellega, et nende hulgas oli palju leski, orbe,
perikondi, kes ei jatkunud küllaldaselt töökäsi. Ku-
lakud aga andsid sepärast, et paljudel neil
oli muud ettevõtteid, millega nad ise tegelesid.
Enamus hiina talupojadust olid saanud siiski
iseisvateks perimeesteks, kes olid vaba prodaktorid
ja kapitalistlikust rändist ning võis tulul erine-
da kui iseisise kaubatootja.

Muudatusi toimus ka palgatööjõu kasutamises.
Enne agraarreformi oli külas olnud suurel hul-
gal vaba tööjõudu ja kulakud olid tööpalke
pidulvalt alandanud. Reformi tulemusena said
endised sulased ja maata ning vähese maaga
talupojad maa ja põllutööriistad ning neil ei
olnud enam vajadust oma tööjõu müümiseks.
Tööpakkumine külas vähenes tunduvalt ja kula-
kid olid sunnitud arvutama sulaste kollektiivide
hõudmistega, pidid kõrgeidama töötasu ja parah-
dama töötingimusi. Enamus majapidamistest ei
kasutanud enam palgatööjõudu. Paari kolme
aasta pärast suurenes uuesti palgatööjõu kasuta-
mine. Peamisteks kasutajateks olid külakandid
majapidamised.

Rahvamajanduse arengu seisukohast oli tal pe-
woodil vajalik kapitalistliku sektori olemasolu
ning Hiina keskraharalitsus lubas liina ja küla

kapitalistlike elementide olemasole. niivõrd kui see oli kasulik maa majanduse seisukohast ning kuni ta ei toonud rahju rahva elulistele huvidele.

Mao Tse-tung rõhutas, et reformijärgse perioodi poliitika seisneb selles, et piirata kapitalismi, aga mitte teda hävitada. Kulaklike majapidamiste piiramist teostati kõrgeandatud maksude, renditingimuste reguleerimise ja palgatööjõu piiramise näol.

Reformijärgsel perioodil palgatööjõu kasutamisel domineeris lühiajaline töö. Hiilentsani provintsis teostatud uurimus näitab, et 1952. a. jooksul ainult 5 jõukat majapidamist poleksid aastaks 7 töölist, ülejäänud 400 majapidamist palkasid tööjõudu ainult hooajatöödele.¹ Enne reformi pikaajalised töölisid moodustasid 83,4%, päevilised 10,4%, karjased 3,8%, hooajatöölised 1,8%. 1952. aastaks oli pikaajaliste tööliste % vähenenud 45,4 - le. lühiajalised moodustasid 22,3%, karjased 29,3%.

Agraarreformi teostamine ei tähendanud ka klassivõitluse lõppemist külas. Muutusid ainult klassivõitluse vormid. Möisnike poliitilise ja majandusliku võimu purustamise tulemusena sai külas valitsevas talu-porgade klass. Möisnikud ei leppinud niisuguse olukorraga ja jätkasid võitlust. Naerlaste aktiivne poliitika ennes kahes vormis. Enites püüdnud nad ära osta aktiivseid ja al-

¹ В. А. Мамух, ист. вост., лк. 165.

lutada kaadritöölisi provokatsioonide ja õhvardustega enda mõjule. Mõisnikud püüdsid tungida kohalikusse võimuorganitesse, et sel viisil end järk-järguliselt kindlustada ja taustada agraarreformi teostamist ja tulemusi. Avalikult tegutsesid nad ise harva. Oma poliitilist joont ajasid nad talupoegade mõjutamise kaudu. Tüüpiliselt vormina kasutasid nad kontrevolutsioonilist meetodit: löid reaktioonilisi ühinguid ja organiseerisid nevastatud salku, et parajal momendil nende kaasabil alustada mässu.

Talupoegade klassiteadmus oli tõusnud ja nad avaldasid valmisolekut võitluses reaktiooniga. Talupoegadel oli aga ka nõrku külgi, mida mõisnikud suutsid kasutada: need olid mitmekülgne säilunud suguvõrdlikud igandid, ebauusk, madal kultuuriline tase ja mõnede kaadritöötajate ebaõiged juhtimismeetodid. Kaadritöötajad olid ka tööliste hulgast, kuid neil misin samuti rügu. Mõisnike kontrevolutsiooniline tegevus aktiivsus eriti sõja puhkemisega lüües. Talupoegadel oli tarvis äärmiselt suurt rahvast ja visa võitlust, et kindlustada talurahva võimu maal ja kaitseda agraarrevolutsiooni tulemusi.

Rahvademokraatliku Hiina Keserahvavalitsuse poliitiline püüdis igati abistada agraarreformi lõpu-

levimist, saavutada kiire põllumajandusliku toodangu tõus ning rahvamasside heaolu ja lüüa tingimused talupoegade edasiseks ühendamiseks sotsialistlikku ja pooltsialistlikku tüüpi tootmisühingutesse. Riik püüdis igati laiendada majandusliku sidemeid linna ja küla vahel. Rahalis-kaubaliste suhete baas põllumajanduslikus sfääris oli küllaltki lai, kuna küladis oli arvukas individuaalsete talupoegade majapidamiste arv. Nende majapidamiste kaubasuhtest osavõtuaste oli väga erinev, alates peaaegu naturaalse iseloomuga majapidamistest ja lõpetades majapidamistega, mis tootsid tehnilisi kultuure ja realiseerisid 70-80% oma toodangust. Kaubasuhted linna ja küla vahel kuulusid massilise kooperaativismi sisaldasid endas uute suhete elemente, mis põhiliselt erinesid kapitalistlikest kaubasuhtest. Need suhted olid eelõige seotud sotsialistlike riiklike organisatsioonide ja ettevõtete ning talupoegade väiketootmisel põhinevate majapidamiste vahel. Riiklikud kaubanduslikud ettevõtted said õiguse osta tsentraliseeritud korras põllumajandusprodukte ja müüa külas tööstussaadusi. Ühendatavaks lülideks riiklike kaubandusorganisatsioonide ja talupoegade individuaalsete majapidamiste vahel olid turustus- varustuse kooperatiivid. Need organiseerisid tera- ja puuvilja ning puuvilla

ja muude põllundusproduktide kokkuvõtte. Samuti müüsid külades põlluväetist, tööriistu, põllundusline vahjrite hävitamise vahendeid ja ka ismajärgulisi tarbeaineid. Küsuguste kooperatsioonide arv oli massiline. 1952.a. juulis kuulus nende liikmeskonda 95,5 miljonit inimest, mis moodustab 90% kõikidest kooperatsioonide liikmetest ja haaras rohkem kui 20% külade elanike üldarvust.¹ Turustus-varustuse kooperatsioonid olid seotud ka riiklike pankadega. Nad teostasid eluinsollustust, laenude andmist jne. Paljudes külades tegelesid nad ka kultuuritööga: organiseerisid klubisid, kooli ja ringe kirjaoskamatusi likvideerimiseks, löid meditsiinilisi punkte, teostasid agrotehnilist propagandat, populariseerisid uusi põllutöömasinaid ja uusi maaharimisviise.

Agraarreformi tulemusena kasvas kiiresti talupoegade ostuvõime. 1951. aastaks oli elanike üldine ostuvõime kasvanud 1950. a. võrreldes 25%.² Kui mitmesuguste erinevate kaupade müük 1950. a. märkida 100-ga, siis 1951.-52.a. oli see järgmine²

	1951.	1952.
Toiduained	170,21	271,28
Puuviilad kangad	167,27	245,76
Petrooleum	108,90	262,67
Sool	142,35	152,89

¹В. Масленников, трит. артикул, "Вопросы экономики", 1953 №10 с.70.

² Сю И-минь, Упорядочение и развитие внутренней торговли Китая за три года. Экономические успехи Китайской Народной Республики 1949-1953 гг., с.203.

Mõnedes rajoonides kasvas ostuvõime isegi 50-60%.¹ Talupoegade ostuvõime kasvamine lõi avara siseturu tööstuskaupadele ja soodustas sellega tööstuse arengut. Lihna ja müla kaubavahetuse soodustamiseks muudeti kaubatranspordi tariife raudteedel. 1952. aastaks alanes liiva, söe, metalli ja metsasaaduste vedude tariifid 1937.a. võrreldes 62%. Soola vedamise tariif alanes 69%, nisu 54%, puuvill 59%. Eksportkaupade vedu, nagu tee, süid, munad, vill, alanes 30-50%² juhtivat kohta Hiina põllumajanduse arendamisel etendasid mehaniseeritud sotsialistlikku tüüpi põllumajanduslikud ettevõtted. Nende hulka kuulusid kotsebaasid ja sortisumajaamad ning nende juurde loodarad traktorijaamad. Need majandid moodustati varem jaapani imperialistidele ja kodumaa reeturitele kuulunud maadele, aga ka suurteki varem üliharimata maamassiividele. 1952.a. lõpul oli 2000 riiklikku põllumajanduslikku ettevõtet, milledest 50 olid suured mehaniseeritud ettevõtted.³ Nende mehaniseeritud riiklike ettevõtete loomine oli võimalik tänu NSVL abile, kes tõi Hiinasse uut põllumajanduslikku tehnikat. Mehaniseeritud majapidamistest saadav saak oli tunduvalt suurem ümbruskonna talupoegade põldudel saadavast saagist. Põhja-Hiina mehaniseeritud majapidamises 1 mu

¹ У. Брагунинцова, В. Мачуха, цит. теос, lk. 27.

² А.В. Мачуха, цит. теос, lk. 176

³ В. Мачухинков, цит. артикул, „Вопросы экономики“, 1953. № 18, lk. 67.

muult saadav hiisnaak oli 60% suurem ja puuvilla-
naak 3 korda suurem kui talupolgade põldudel.¹
Riiklike põllumajanduslike ettevõtete arv oli veel väike,
kuna ei jatkunud küllaldaselt põllumajanduslikku tehni-
kat ja raadrit. Hiina Kesraharalitsus püüdis igati
suurendada riikliku sektorit. Loodi kohalike täht-
susega näidismajapidamisi, millede ülesanne oli agro-
tehnikat levitamise talupolgade hulgas. 1951. a lõpus
oli Ida-Hiinas 359 niisugust näidismajapidamist,
üldpindalaga 5000 ha.² Need majapidamised hari-
sid küll maa alles tööloomade abil, sest neil puu-
dus vajalik masinapark. Paljudes rajoonides loodi
riiklikud loomakasvatustasemed, mis abistasid talupo-
gi kariloomade produktiooni tõstmisel. 1951. a. oli
72 riikliku tootlustasema, 1953. a. 114.³

Riiklike majapidamiste tähtsus seisnes eluõige sel-
les, et nad olid esirindliku põllumajandustehnika
keskusteks. Laiad talupolgade massid jõudsid nende
usujul arusaamisele, et ainult tehnilisel baasil
ja teadusliku agro- ning Zootehnilisi võtteid kasu-
tades võivad nad liivideurida saajanditipikku
põllumajanduse mahajäämuse ja saavutada toot-
like jõudude vajalik arengutaset. Talupolgadele
olid riiklikud majapidamised kooliks, kust õppi-
da esirindliku maaharimist ja suurte maja-

¹ В. Маченников, лит. артикул, „Вопросы экономики“, 1953 №10 лк. 67.

² Шахамас

³ В. А. Мамук, лит. тнос, лк. 181

pidamiste organiseerimist.

Suurt abi hiina talupoegadele osutas riik, eriti võit-
 luses hiina rahva suurimate looduslike vaenlaste - põua
 ja ülevjutuste ärahoidmiseks. Hiina talupojoli olnud
 praegu kaitsetu stiihiliste loodusjõudude vastu. Hiina
 põllumajanduse arendamine ei olnud võimalik ilma
 irrigatsioonivahenditeta, kuna 27% kogu põllumaast
 oli haritav kunstliku niisutamise abil. Mõnedes pro-
 vintsidel on see % veel suurem: Tientjanis 49%, Hu-
 nanis 69,5%, Guantungis 58%, Tsjansis 74%, Hubeis
 59% jne.¹ Kuomintangi reaktiiviline režiim ei pöö-
 ranud mingit tähelepanu kanalitöörgu laiendamise-
 sele. Palju muret valmistas rahvale juhdikhe jõgi,
 kuna ülevjutuse korral oli hädaohustatud ka Pe-
 king. XVII - XVIII sajandil ehitasid küll Hiina valitse-
 jad kivitammid, kuid ainult idanaldale, lääneal-
 dale rajati muldvallid. 1939.a. juhdikhe purustas
 tammid ja ujutas üle 500 km² maaala, kuna nelt
 siit ära ei juhitud, muutus kogu see maa-ala jär-
 veks.² Kuomintangi režiimi ajal töid ainult Huang
 ho ülevjutused (keskmiselt üks kord 2,5 a. tagant)
 riigile rahju 24 miljonit hõbedollariit.

Pärast rahvademokraatliku võime kehtestamist
 võttis valitsus tarvitusele kõik abinõud laiol dase
 irrigatsioonisüsteemi vägähitamiseks

¹ В. Массенков, tsit. artikkel, „Вопросы экономики“, 1953. №10 lk. 57.

² № Узга-сук, Обузгане реки Тонгункаэ. „Народный Китай“, 1953. № 2, lk. 25.

Trigatsiooniehituste tagajärjel laienes tunduvalt külvipind. See on eriti näha, kui vaadelda üleujutatud pindala vähenemist 1949.-1952. a. jooksul.¹

aasta	üleujutatud pindala
1949	6,7 milj. ha
1950	4 milj. ha
1951	1,4 milj. ha
1952	1 milj. ha

1953. aastaks oli niisutatava maa-ala pindala tõusnud 660 000 ha-ni.² Koos põllupinna suurenemisega kasvas ka talupoegade tulukus ja nende elatustase. „Me ei mõelnud sellisest elust, ei aimanud, et vesi tuleb meie rajooni ja me valitseme maad ja vett. Me ei arvanud, et töö muutub röömeks. Koos veega tuli meie rajooni suur õhk“, väärivad hiina talupojad.³

Suurt tähelepanu pööras valitsus ka metsadele, kes nende põllumajandusliku tähtsusega võitlus põua ja liivatorvide vastu. Kuomintangi režiimi metsade röömajandamine viis nii kaugelt, et Hiinas oli 275 miljonit täiesti metsatut maad ja ainult 5% kogu Hiina pindalast oli kaetud metsaga.

¹ Чжао Ду-шан и Дуяк-шан „Помощь советских специалистов в экономическом строительстве Нового Китая“, „Народный Китай“, 1952. № 3-4, лк. 24.

² Сообщение Государственного Статистического Управления при Центральном Народном правительстве об итогах развития народного хозяйства и выполнении государственного плана за 1953 года. „Народный Китай“, 1954. № 22, лк. 7.

³ И. Владиславова, В. Макин, лит. тос, лк. 51.

1950. a. pandi alus metsaaitse- ja metsaistutamisploa-
niti, mille eesmärk oli 1) kindlustada rogu rahva poolt
olemasolevate metsade aitse ja teostada metsade istu-
tamist 2) kindlustada metsaressursside õige kasutami-
ne. Juba 1950. a. istutati 123 755 ha metsa, 1951. a.
462 670 ha ning 1952. a. 696 000 ha.² 1951. aastal
alustati metsa istutamist paralleelselt suure Hiina müü-
riga 1,5 tuhande km. pikkuselt, sest lääne- ja loo-
derajoonidele oli suureks hädaohuks Gobi kõrbest
kanduv liiv. Aastate jooksul kasvatatar Roheline
müür aitseb neid piirkondi kõrbe kallale tungide
est. Kuna yangtse piirkond on eriti vastuvõt-
lik vegetatsiooniks, siis istutati sinna hinnalisima-
jandusliku väärtusega puud nagu kampri-, laki-,
tungvrapuud; kaurõuki- ja eukalüptipuud.

Tänu Hiina Rahvavalitsuse kaasabile, on kasu-
tusele võetud kõik vahendid stiihniliste loodusjõe-
dude taastamiseks ja need ü seega talupoegade hen-
de tootmise laiendamise juures.

Kuna agraarreform ega ka kooperatiivide
algelisemad vormid abistamisbrigaadide näol ei suut-
nud lahendada põllumajanduse tootangu laien-
damise küsimust, siis see küsimus lahendub ai-
nult talupoegade väiketootmiselt üleminekuuga suun-
tootmisele. Postastikused abistamisbrigaadid olid

² Чонан Хань-ин, Обфизгланне реки Хуанхе, Народный Китай,
1952, № 17, с. 28.

üleminekuetapis laialdasele kooperaerimisele. Tootmis-
kooperatiivid olid edasised lüüed, millele tuli toetuda
üleminekul sotsialistlikule põllumajandusele. Tootmiskooperatiivid olid ühelt poolt sotsialistliku
iseloomuga, sest neid justis riigi kontrolli all töö-
lislas, teiselt poolt olid nad väikeomandil põ-
hinevad eraettevõtted. Kooperatiivide eelis ei olnud
mitte ainult selles, et nad võimeldasid kasutada
põllutöömehi, juurutada esirindlikku agroteh-
nikat ja seada sisse plaanipärase tootmise, vaid
et nende kaudu oli võimalus järjekindlalt muu-
ta tootmisviisi külas, talupoegade elu üldilmet
ja ideoloogiat, luues uut õhukonda küla poliitili-
ses, kultuurilises ja moraalses elus. Muutuvad toot-
misviisid üksikute inimeste vahel. Peamine erinevus
abistamisbrigaadide ja kooperatiivide vahel seisneb
töö organiseeritumas elus ja selles, et siin kuulub
maa kõigile ühisharimiseks, kuid on siiski era-
omand, kuna maa omanikule tasutakse vastava
tariifi alusel. Tootmiskooperatiivide võrk Hiinas
laienes pidevalt. 1953. a. lõpus oli 14 tuhat
tootmiskooperatiivi, millede arv 1954. a. maiks
oli suurenenud 7 korda. Majandamiste arv
kooperatiivides kasvas 273 tuhandelt 8,7 miljo-
nini.¹ Nagu märgiti Hiina Kommunistliku Partei
KK otsuses 1953. a. veebruaris „kujutatavad abista-

¹ до Цюань-издк, Развитие производственной кооперации и пере-
хвату социалистического перестройки
сельского хозяйства в Китае. „Вопросы эконо-
мии“, 1954, № 9, лк. 58.

misbrigaadid ja kooperatiivid käesoleval ajal sarnasid kollektiivse töö vorme, mis põhinevad individuaalmajapidamiste baasil (talupolgade raomandi baasil). Nende arengu perspektiivis on põllumajanduse kollektiviseerimine, st. talupolgade ühendamine sotsialistlikku tüüpi kollektiivmajandusse.¹

Kolhoosivorm ei olnud veel raadeldaval perioodil leidnud arendamist, kuna see vorm oli eelalgne ja oleks võinud kasu asemel tulla kahju. 1952. aastal oli siiski juba 10 kolhoosi moodustatud.²

Põllumajanduse arendamist soodustas ka talupolgade pidev varustamine uute põllutööriistadega. Ohitati uida ettevõtteid, mis tootsid põllutööriistu. Suurem osa põllutööriistadest imporditi rahvademokraatia maadest, peamiselt aga Nõukogude Liidust. Talupolgade hulgas leidis laialdast kasutust ka eesriindlik agroteadus. See võik võimaldas saavutada rekordsaake. Kui varem kasvatati 1 mu'l 1,5-2,5 tuhat puuvillapöösast, siis 1952. a. tuli keskmiselt 3-4 tuhat pöösast 1 mu kohta, kasvatus saak tõusis 50-100%.³ Hebei provintsi talupolg Jan Tzen-tzu sai 1 mu'lt 8,1 tsentneri riisi 1951. aastal ja 1952. a. 4,5 tsentneri niisu 1 mu'lt.

¹ Б. Кобарев, tsit. artikkel, "Коммунизм", 1953, № 13, lk. 125.

² Ли У-чун, Путь к успешному хозяйству Китая. Экономические успехи Китайской Народной Республики 1949-1953.22. lk. 177.

³ Чжао Юй-бун, Борьба с вредными насекомыми в Китае в 1952 году., Народный Китай, 1953. № 1 lk. 30

Kuigi põllumajandus pidevalt kasvas ja toodang suurenes, oli siiski teravilja ja puuvilla ning tehniliste kultuuride toodang suhteliselt madal. 1952. a. toodangust tuli keskmiselt inimese peale aastas 250 kg vilja, mis ei ole sugugi piisav. Yang-kevate aastate toodangus nähti ette teraviljakultuuride saak viie 275-300 miljoni tonnini, mis ületaks 70% 1952. a. saagi taseme. Sel puhul tuli iga inimese kohta keskmiselt aastas 500 kg teravilja.¹

Agraariformi teostamine muutis ka Hiina küla kultuurilist ilmet. Õpilaste arv koolides kasvas. 1952. aastal õppis 75 -miljonilisest koolilaste laste arvust 49 miljonit, see teeb 65%.²

Peale nende õppis koolides veel rohkesti neid, kes olid vanemad. Paljudes kaugemates küladis organiseeriti kursusi, viidi läbi ajalehtede ühislugemisi ja lasti välja seinalehti, et likvideerida kirjatammatust. 1951. a. esimesel poolel oli maal 250 tuhat talvist kooli ja 150 tuhat alalist kooli. Talvekursused olid eriti populaarsed. Keskkariduse andmiseks töölistele ja talupoegadele loodi erilised töölis-talupoegade keskkoolid, millised 3-aastase intensiivse töö tagajärjel andsid 6-aastase keskkariduse. 1950. a.

¹ Цзюк - Вэнь - цзун, Социалистическая индустриализация Нового Китая. "Народный Китай", 1954. № 5. С. 3.

² Цзю Цы - цзю, Великая победа аграрной реформы. Экономические успехи Китайской Народной Республики 1949-1953. гг., С. 161.

lõpus oli 24 naisugust keskkooli, kus õppis 4000 inimest.¹

Suured edusammud Hiina põllumajanduses on seletatavad eelöige sellega, et Hiina Kommunistliku Partei ja Keskrahvarolitsuse agraarpoliitika oli õige ja nende poolt kasutusele võetud vahendid tõstsid rahva tööentusiasmi. Lühikese aja jooksul (1950-1952) saavutati ~~noorkiieles~~ ^{ilutata osaliselt} tahtsamat põllumajandusharudes sõjajärelsed tulemused. Aikult teelehtede, õlikultuuride ja toorsüdi alal ei olnud saavutatud veel sõjajärelse tase, kuna need alad olid sõja ajal eriti kannatada saanud.

Hiina majanduse pidevat arengut näitab ka rahva tulu kasv põllumajandusharudest saadavate produktide realisereerimisest. 1949. a. oli kogu maa põllumajanduslik toodang 32 600 miljonit juani, 1956. aastaks oli see kasvanud 79% ja moodustas 58 300 miljonit juani. Rahva ostuvõime kasvas 1956. aastaks 136% võrreldes 1950. a. tasemega.

1957. a. Ülehiinalisel Rahvaasindajate Kogu IV istungjärgul märkis Tsou En-lai oma ettekandis: "Agraar-reformi ja talupoegade kooperatsiooni ühikemise tulemuseks pakub talurahva elu järg-

¹В.А. Масленников, Борьба китайского народа за укрепление и независимость КНР. Фронт записки института востоковедения II, №1958, лк. 28.

mist pilti: 20-30% talupojadest jäävad väikesed ülejäägid, ligikaudu 60% talupojadest ei tunne puudust, 10-15% talupoegi elab vaesus ja vajavad veel abi riigilt ja põllumajanduslikelt kooperativeidelt. Ühe talupoja kohta aastane keskmine sissetulek põllumajandussaadustest on 70 juani, kusjuures aastane majapidamise tulu on 300 juani. Tulu erinevates rajoonides on mitmesugune. Vähesemates rajoonides on tulu vähem kui 70 juani, rikkamates rohkem.¹

Agraarreform vabastas tootlikud jõud põllumajanduses. Põllumajandustoodangu pidev kasv lõi kindlad alused Hiina rahaline tööstuse arendamiseks, kuna ta suutis varustada tööstust toorainetega, uskätt just puuvillaga.

¹ Чжоу Эн-лай, Решающие победы социализма в Китае. "Правда", 28 июня 1957.

Lõppsõna

Agraarseite ümberkorralduste teostamine oli möödapääsematuks etapiks Hiina rahvamajanduse arengus. Sellega purustati need ühiskondlikud jõud, mis pidurdasid maa tootliku jõudude arengut. Agraarreformi tulemusena tõusis talupoegade tööviljakus ja suured majanduslikud edusammud, mis kolme aasta jooksul (1950-1953) saavutati, loeid rajalikud tingimused selleks, et Hiina Rahvarahvariik võis minna üle oma majandusliku arengu uuele etapile - laialdasele plaanipärasele ülesehitustööle. Hiina Rahvarahvalitsuse poliitika eesmärk oli aluse loomine maa industrialiseerimiseks, rahva kultuuri- ja elatustaseme pidev tõstmise ja tingimuste loomine sotsialismi ülesehitamiseks Hiinas. Kõikvõrge riikidele ülesannetele vastas Hiina rahvamajanduse arendamise esimene viie aasta plaan (1953-1957), mille töötasid välja kommunistlik partei ja rahvarahvalitsus. Selle plaani peamine ülesanne oli luua riigile baas sotsialistli-

kuus industrialiseerimiseks ja rajada baas põllu-
majanduse ja kodutööstuslike tööstuse sotsia-
listlikeks ümberkujuandamiseks põllumajan-
duslike ja tööstuskooperatiivide arendamise
teel.

Hüna rahvas võttis suure vaimustuse ja ew-
tusiasmiga vastu esimese viisaastaku plaani.
Kõikjal alustati võitlust plaani täit-
miseks ja ületamiseks. Patriootilisest liiku-
misest toodangu väljalaske suurendamise
est võtsid osa 90% töölistest, teenistujatest
ja talupoegadest. Esimese viisaastaku plaan
täideti edukalt ja 1956. a. septembris kin-
nitas Hüna Kommunistliku Partei VIII üle-
maaline kongress rahvamajanduse arenda-
mise teise viie aasta plaani projekti (1958.-
1962. a.)

Suured saavutused rahvamajanduse üles-
ehitamisel kinnitavad seda, et hüna rahvas
võib kommunistliku partei juhtimisel edu-
kalt ehitada oma maal sotsialismi ja
muuta oma kodumaa esirindlikeks maaks.
Hüna rahvas sammub kindlalt oma maa
õitsengu ja rahva heaolu täieliku kind-
lustamise teel.

Kasutatud kirjandus koos lühenditega

Marxismi - leninismi klassikud

1. V. I. Lenin, Kapitalismi arengine Venemaal, Tõsed, 3. kd., Tallinn, 1950, lk. 1-511

Allikmaterjalid

1. История экономического развития Китая 1840-1948. Москва, 1958. = История экономического развития Китая.
2. Законодательные акты Китайской Народной Республики. Москва, 1952. = Законодательные акты
3. Образование Китайской Народной Республики. Документы и материалы. Москва, 1950. = Образование Китайской Народной Республики.
4. Постановление ЦК КПК о трудовой взаимопомощи и кооперации в сельском хозяйстве, "Народный Китай", 1953. № 12. lk. 8-16 = Постановление, "Народный Китай", 1953. № 12.

5. Сообщения Государственного Статистического Управления при Центральном Народном правительстве об итогах развития народного хозяйства и выполнении государственного плана за 1953 г., Приложение к журналу "Народный Китай", 1954. № 22 = Сообщение, "Народный Китай", 1954. № 22

Мини kirjandus.

1. Владимирова В. А., Малин В., Успехи экономического строительства в Китайской Народной Республике. Москва, 1953.
2. Уртайон у., Valgus Hiina kohal, Tallinn, 1955.
3. В. А. Малин, Социально-экономического преобразования в сельском хозяйстве КНР. Москва, 1958.
4. Денг Цзы-хой, Некоторые основные вопросы связанные с аграрными преобразованиями. Аграрные преобразования в народном Китае, Москва, 1955, с. 120-149.
5. Ду Жунь-шан, В некоторых вопросах руководства проведением аграрных преобразований. Аграрные преобразования в народном Китае. Москва, 1955, с. 150-168.
6. В. Новалив, Аграрная политика коммунистической партии Китая. "Вопросы экономики", 1950. № 10. с. 57-69

7. Б. Ковалёв, Аренда и арендные отношения в Китае. Москва, 1947.
8. Б. Ковалёв, Аграрный кризис в голландско-новом Китае. Учёные записки тихоокеанского института III. Москва, 1949. кк. 20-35.
9. Б. Ковалёв, Аграрная реформа и укрепление союза рабочих и крестьян в Китае. "Коммунист", 1953. IV° 13. кк. 120-128
10. Го Цзе-линь, Обуздание реки Юндзинхэ. "Народный Китай", 1953. N° 2, кк. 19-27.
11. Л. Кузнецов, Создание Китайской Народной Республики - великая победа китайского народа. Москва, 1951.
12. И. Курдров, Народный Китай в борьбе за мир. Москва, 1954.
13. Ло Юань-цзюнь, Развитие производственной кооперации и перспективы социалистического переустройства сельского хозяйства в Китае. "Вопросы экономики", 1954, N° 9 кк. 53-64.
14. Ляо Лу-янь, Великая победа аграрной реформы. Экономические успехи

Китайской Народной Республики 1949.- 1953. гг.
Москва, 1954, с.к. 154-163

15. Лю Шао-ци, Об аграрных преобразованиях в Китае. Аграрные преобразования в народном Китае. Москва, 1955. с.к. 25-48.
16. Мао Цзэ-дун, Доклад об обследовании крестьянского движения в провинции Хунань. Избранные произведения, т.1., Москва, 1952. с.к. 33-88.
17. Мао Цзэ-дун, Почему в Китае может существовать Красная власть?, Избранные произведения, т.1, Москва, 1952. с.к. 97-114
18. Мао Цзэ-дун, Китайская революция и коммунистическая партия Китая. Избранные произведения, т.3., Москва, 1953. с.к. 133-181.
19. Мао Цзэ-дун, О коалиционном правительстве. Избранные произведения, т.4., Москва, 1953, с.к. 457-573.
20. В. Масленников, Аграрные преобразования и их значение в развитии производительных сил Китайской Народной Республики, "Вопросы экономики", 1953. № 10. с.к. 56-72
21. В. Масленников, Борьба китайского народа за укрепление и независимость КНР. Уйские записки института востоковедения II, Москва, 1951, с.к. 3-35.

- 21.^a Результаты обледования узда Чэян провинции Шаньси. Аграрные преобразования в народном Китае. Москва, 1955. вк. 250-274.
22. Узэн Вэнь-цзун, Социалистическая индустриализация нового Китая, "Народный Китай", 1954, № 5, вк. 3-7.
23. Чень Бо-да, Очерк земельной рикты в Китае. Москва, 1952.
24. Чень Юнь, О хозяйственной и финансовой работе. Экономические успехи Китайской Народной Республики 1949-1953 гг., Москва, 1954. вк. 94-106
25. Чжао Ду-шик и Юн-шик, Помощь советских специалистов в экономическом строительстве Нового Китая, "Народный Китай", 1952. № 3-4, вк. 12-15.
26. Чжао Юй-бин, Богатый урожай в Китае в 1952. году, "Народный Китай", 1953. № 1, вк. 28-31
27. Чжан Вань-ин, Обустройство реки Луакхэ, "Народный Китай", 1952. № 17, вк. 26-28.
28. Чжоу Эн-лай, Решающие победы социализма в Китае, "Правда", 28. ивн. 1957.

29. Чжан Тень-шан, Материалы обследования положения классов и арендных отношений в деревнях нескольких провинций Центрально-Южного Китая. Аграрные преобразования в народном Китае. Москва, 1955. вк. 61-81.
30. До И-минь, Упорядочение и развитие внутренней торговли Китая за три года. Экономические успехи Китайской Народной Республики 1949. - 1953. гг., Москва, 1954. вк. 199-212.
31. Сун, Цик-линь, Прогресс нового Китая.
"Народный Китай", 1951, № 9/10
вк. 10-29

Sisukord.

1. Sissejuhatus lk. 1-7
2. Agraarsuhted Hiinas enne rahvade-
mouvaatliku revolutsiooni võitu . . . lk. 8-34
3. Agraarreformi põhijooned lk. 35-69.
4. Agraarreformi tulemused lk. 70-94
5. Lõppsõna lk. 95-96
6. Kasutatud kirjandus lk. 97-102
7. Sisukord lk. 103